

Bronnenboek

Door liefde verbonden

Onderzoek naar loyaliteit in gezinshuizen

In opdracht van het lectoraat Jeugd en Gezin
Margreet Oosterhoff en Diana van de Vliert
Maatschappelijk werk en dienstverlening
Ellen Schep – afstudeerbegeleider
Wilma Corsel – eerste beoordelaar
Mei 2014

© 2014 Christelijke Hogeschool Ede

Behoudend de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1. Totaal overzicht concepten	4
2. Totaaloverzicht kernlabels, sublabels en dimensies	8
3. Kernlabelschema 'Gezin van herkomst'	13
Definities	14
4. Fragmenten 'Gezin van herkomst'	15
5. Fijne transcripten	66
5.1 GH2_056.....	66
5.2 GH2_060.....	70
5.3 Legenda	70
6. Topiclijst Expertinterviews	72
7. Transcripten expertinterviews	74
7.1 Interview Mariska de Baat.....	74
7.2 Interview Kees Verduijn	93

1. Totaal overzicht concepten

Absoluut

		Gezinshuis								
Concept nr	Concept naam	Validiteit	1	2	3	4	5	6		TOTAAL
1	Zelfonthulling		31	33	19	36	28			147
		1	5	2		1	1			9
		2	14	6	5	12	7			44
		3	11	18	9	11	6			55
		4	1	6	3	8	11			29
		5		1	2	4	3			10
2	Vindingrijk zijn		18	20	23	37	39			137
		1	1	2	1	2				6
		2	9	4	9	12	6			40
		3	5	6	10	11	18			50
		4	3	7	2	8	15			35
		5		1	1	4				6
3	Gezin van herkomst		15	11	27	17	13			83
		1	3		2		1			6
		2	10	1	7	8	8			34
		3	2	7	15	3	1			28
		4		1	2	5	1			9
		5		2	1	1	2			6
4	Regels, toegestaan gedrag		22	30	35	47	38			172

		1	6	2	2	1		11
		2	7	14	9	10	9	49
		3	5	5	14	18	18	60
		4	4	7	8	14	11	44
		5		2	2	4		8
5	Feedback op gedrag/complimenten		4	8	34	65	42	153
		1			1	1		2
		2	2	2	14	10	7	35
		3	2	2	9	20	15	48
		4		4	3	27	12	46
		5			7	7	8	22
6	Overig		15	10	10	53	10	98
		1	1	1		1		3
		2	3	2	3	14		22
		3	10	5	5	19	1	40
		4	1	2	1	15	7	26
		5			1	4	2	7
		TOTAAL	105	112	148	255	170	790

Procentueel

			Gezinshuis						
Concept nr	Concept naam	Validiteit	1	2	3	4	5	6	TOTAAL
1	Zelfonthulling		30%	29%	13%	14%	16%	#DEEL/0!	19%
		1	16%	6%		3%	4%	#DEEL/0!	6%
		2	45%	18%	26%	33%	25%	#DEEL/0!	30%
		3	35%	55%	47%	31%	21%	#DEEL/0!	37%
		4	3%	18%	16%	22%	39%	#DEEL/0!	20%
		5		3%	11%	11%	11%	#DEEL/0!	7%
2	Vindingrijk zijn		17%	18%	16%	15%	23%	#DEEL/0!	17%
		1	6%	10%	4%	5%		#DEEL/0!	4%
		2	50%	20%	39%	32%	15%	#DEEL/0!	29%
		3	28%	30%	43%	30%	46%	#DEEL/0!	36%
		4	17%	35%	9%	22%	38%	#DEEL/0!	26%
		5		5%	4%	11%		#DEEL/0!	4%
3	Gezin van herkomst		14%	10%	18%	7%	8%	#DEEL/0!	11%
		1	20%		7%		8%	#DEEL/0!	7%
		2	67%	9%	26%	47%	62%	#DEEL/0!	41%
		3	13%	64%	56%	18%	8%	#DEEL/0!	34%
		4		9%	7%	29%	8%	#DEEL/0!	11%
		5		18%	4%	6%	15%	#DEEL/0!	7%
4	Regels, toegestaan gedrag		21%	27%	24%	18%	22%	#DEEL/0!	22%
		1	27%	7%	6%	2%		#DEEL/0!	6%
		2	32%	47%	26%	21%	24%	#DEEL/0!	28%
		3	23%	17%	40%	38%	47%	#DEEL/0!	35%

		4		18%	23%	23%	30%	29%	#DEEL/0!		26%
		5			7%	6%	9%		#DEEL/0!		5%
5	Feedback op gedrag/complimenten			4%	7%	23%	25%	25%	#DEEL/0!		19%
		1				3%	2%		#DEEL/0!		1%
		2		50%	25%	41%	15%	17%	#DEEL/0!		23%
		3		50%	25%	26%	31%	36%	#DEEL/0!		31%
		4			50%	9%	42%	29%	#DEEL/0!		30%
		5				21%	11%	19%	#DEEL/0!		14%
6	Overig			14%	9%	7%	21%	6%	#DEEL/0!		12%
		1		7%	10%		2%		#DEEL/0!		3%
		2		20%	20%	30%	26%		#DEEL/0!		22%
		3		67%	50%	50%	36%	10%	#DEEL/0!		41%
		4		7%	20%	10%	28%	70%	#DEEL/0!		27%
		5				10%	8%	20%	#DEEL/0!		7%
		TOTAAL		13%	14%	19%	32%	22%			100%

2. Totaaloverzicht kernlabels, sublabels en dimensies

	Sublabels	Dimensies	Aantal
Zelfonthulling	Zelfonthulling van de puber door zelfonthulling van de gezinshuisouder	Gezinshuisouder benoemt wat het verhaal van de jongere met hem/haar doet	2
		Gezinshuisouder vertelt over zijn eigen leven	0
		Gezinshuisouder geeft zijn eigen mening over wat de jongere vertelt	8
	Gezinshuisouder geeft bevestiging aan de jongere waardoor de jongere tot zelfonthulling komt	Gezinshuisouder bemoedigt de jongere door het uitspreken van vertrouwen in de jongere (op de persoon gericht)	3
		Gezinshuisouder stelt de jongere gerust in een situatie (op de situatie gericht)	4
		Gezinshuisouder complimenteert de jongere op gedrag	1
		Gezinshuisouder leeft zich in in de belevingswereld van de jongere	1
	Gezinshuisouder geeft de jongere psycho-educatie waardoor de jongere tot zelfonthulling	Gezinshuisouder geeft theoretische uitleg bij het verhaal van de jongere	3
		Gezinshuisouder geeft een voorbeeld van een soortgelijke situatie	3
	Gezinshuisouder interpreteert wat de jongere zegt waardoor de jongere tot zelfonthulling komt	Gezinshuisouder vult de jongere aan vanuit zijn eigen ideeën	1
		Gezinshuisouder denkt mee met de jongere	6
		Gezinshuisouder belicht verschillende kanten van het verhaal van de jongere	3
	Gezinshuisouder toont interesse in de jongere waardoor deze tot zelfonthulling komt	Gezinshuisouder vraagt door op wat de jongere vertelt	13
		Gezinshuisouder vraagt om opheldering over wat de jongere vertelt	8
		Gezinshuisouder maakt non-verbaal tijd vrij voor de jongere	1
		Gezinshuisouder haalt dingen uit eerdere gesprekken met de jongere aan	5
		Gezinshuisouder start een gesprek met een jongere	11
		Gezinshuisouder vraagt naar gevoel van de jongere	1
Vindingrijke id	Gezinshuisouder sluit aan bij de jongere of versterkt de relatie met behulp van humor	Relatie versterken door samen een grapje te maken over een derde	3
		Relatie versterken door fysiek of verbaal plagen	5
		Ongerijmd aansluiten bij interesse van jongere	2

Gezin van herkomst		Aansluiten bij jongere door meegaan in taalgebruik jongere	1
		Aansluiten bij jongere door met humor reageren op uiting jongere	4
		Aansluiten bij uiting jongere door deze te herhalen	1
	Gezinshuisouder gebruikt humor om eigen uiting of uiting van de jongere te relativeren	Correctie gevolgd door relativerende humor (sarcasme)	1
		Correctie gevolgd door humor (grapje)	1
		Relativeren uiting (compliment) jongere door ironische opmerking	1
		Relativeren eigen uiting door gebruik van humor	1
	Gezinshuisouder gebruikt humor om de jongere iets te leren	Begrip bewerkstellingen door projecteren situatie op situatie jongere	1
	Gezinshuisouder gebruikt humor voor het geven van feedback aan de jongere	Toestemming geven door grapje (hoort eigenlijk bij regels/feedback?)	1
		Compliment door positief gespeelde verbazing	1
		Feedback op gedrag door cynisme	1
		Feedback op gedrag door overdreven imitatie	1
		Feedback op negatief gedrag door grapje	1
		Controleren van gedrag door overdreven herhaling, ironie	1
		Controleren van gedrag door grapje	1
	Gezinshuisouder geeft uiting aan zijn gedachten over gezin van herkomst van puber	De GHO geeft complimenten over gezin van herkomst	5
		De GHO geeft aan dat het knap en belangrijk is als gezin van herkomst achter de plaatsing staat	1
		De GHO geeft erkenning aan gezin van herkomst	3
		De GHO geeft herkenning aan gezin van herkomst	3
		De GHO gebruikt humor over gezin van herkomst	1
	Gezinshuisouder spreekt over broers en zusjes van puber	De GHO heeft kennis over broers/zussen	2
		De GHO praat door over broers/zussen	3
		De GHO vraagt door over broers/zussen	5
		De GHO gaat in op initiatie broers/zussen door puber	4
		De GHO initieert gesprek over broers/zussen	4
	Gezinshuisouder is steunend aanwezig in de relatie puber en gezin van herkomst	De GHO geeft aan dat het knap en belangrijk is als gezin van herkomst achter de plaatsing staat	1
		De GHO benoemt overeenkomsten en verschillen tussen puber en gezin van herkomst	2
		De GHO betreft gezin van herkomst bij de puber	3
		De GHO geeft tips aan puber over contact met gezin van herkomst	2
		De GHO geeft informatie over gezin van herkomst	2
		De GHO begeleidt telefoongesprekken met gezin van herkomst	3
	Gezinshuisouder toont interesse in gezin van herkomst van puber	De GHO praat door over gezin van herkomst	7
		De GHO vraagt door over gezin van herkomst	11

		De GHO initieert gesprek over gezin van herkomst	9
		De GHO gaat in op initiatie gezin van herkomst door puber	10
Regels	Afspraken maken	Herhalen van gemaakte afspraak	6
		Maken van een nieuwe afspraak	7
		Zoeken naar uitzondering op de regel	1
	Omgaan met waarden en normen	Compliment geven	1
		Waarderen van de puber	3
		Gedrag bespreken/ negatief waarderen	1
		Algemene waarden benoemen (aanleren)	3
	Reactie gezinshuisouder op negatief gedrag	Bevelen iets te doen	7
		Sanctie op gedrag geven	2
		Consequentie van bepaald gedrag bespreken	4
		Waarschuwen	4
		Spiegelen van gedrag	3
		Confronteren met gedrag	2
	Verwachtingen formuleren omtrent het gedrag	Aanspreken op eigen verantwoordelijkheid	3
		Aansporen tot nadenken over eigen gedrag	1
		Uitspreken van verwachtingen van gezinshuisouder	2
		Suggestie doen voor ander gedrag	3
		GHO vraagt om toegeven van bepaald gedrag, confronteren met gedrag	1
		Bespreken op metaniveau, zoeken naar samen leren	1
	Overig	Overdrijven van gedrag (Jij doet altijd..)	1
Feedback	Gedrag relateren aan regels en afspraken	Controle van (al dan niet) afgesproken gedrag	4
		Terugkomen op eerder gemaakte afspraken	1
		Aanspreken op nalaten van afspraak	1
		Regel benadrukken	1
		Tot een compromis komen	1
	Bespreken van positief gedrag	Complimenten/herhalen van complimenten (+ bevestiging van compliment)	18
		Benadrukken en stimuleren van prestaties	1
		Uitnodigen/aansporen tot benoemen van prestaties	1
	Bespreken van negatief gedrag	Benoemen/aanspreken van/op ongewenst gedrag	3
		Benadrukken van oplossing die mogelijk was (je had vanmorgen kunnen scheren)	1
		Begrenzen van gedrag	1
		Overdrijven om tot een punt te komen	2
		Consequenties van gedrag	1
		Benoemd bepaald gedrag van de puber expliciet	1
		Waarschuwen	1
		Bevestiging vragen van kind of het begrepen wordt	1
		Bevelen iets te doen	2

	Inzicht in gedrag aansporen/stimuleren	Gedrag inzichtelijk maken (oorzaak-gevolg)	4
		Gevolg benadrukken	3
		Preventief benoemen van gevolg van mogelijk negatief gedrag	2
		Aansporen tot zelfstandigheid	1
		Aansporen tot nadenken over eigen handelen	1
		Suggestie voor oplossing/gedrag (+ herhalen van suggesties)	6
		Bijbrengen van waarden	1
		Algemene normen en waarden	1
		Persoonlijke normen en waarden	3
		Vragen om uitleg	2
	Overig	Wat gezinshuisouders anders kunnen doen	2
		Uitspreken van verwachtingen	2
Overig	Algemeen	Activiteiten	2
		Omgeving	1
		Onderzoek	5
		Openheid/Privacy	1
		Planning	4
		Rituelen	4
	Aandachtsverdeling	Activiteiten	3
		Aankleding, kleding, bril tatoeage etc.	1
		Negeren	1
		Planning	1
	Adviseren	Financieel	3
		Planning	1
		Sekse, bespreken van seksegerelateerde vraagstukken	1
	Betrokkenheid	Aankleding	5
		Activiteiten	4
		Bedanken/complimenten	2
		Elkaar ontzien	2
		Eten	3
		Leeftijdsadequaat verstandshouding, interactie van ouder kind met GH0 over kleinere kinderen.	1
		Leefwereld	1
		Medisch	1
		Organisatie GH	2
		School	2
		Sekse	
		Uitgaan	
		Vertrouwen	3
		Welzijn	6
	Financieel	GSM	2
		Zorgtoeslag	1
	Meningsvorming	Educatie	1

		Gevangenis	1
		Kwaliteit van leven	1
		Medisch	1
		Ouderenzorg	1
		Racisme	2
		Relaties	1
		Watergebruik	1
	Participatie	Acitiviteiten	3
		Computers	2
		Eten	3
		Huiswerk	3
		Non-verbale stimulans	1
		Taken	3
	Toekomst	Inkomen	1
		School	2
		Woonsituatie	2
	Vraagactivatie	Acitiviteiten	2
		Medisch	2

3. Kernlabelschema 'Gezin van herkomst'

Kijkkader	Sublabels	Dimensies
Gezin van herkomst	GHO geeft uiting aan zijn gedachten over gezin van herkomst van puber	De GHO geeft complimenten over gezin van herkomst
		De GHO geeft aan dat het knap en belangrijk is als gezin van herkomst achter de plaatsing staat
		De GHO geeft erkenning aan gezin van herkomst
		De GHO geeft herkenning aan gezin van herkomst
		De GHO gebruikt humor over gezin van herkomst
	GHO spreekt over broers en zusjes van puber	De GHO heeft kennis over broers/zussen
		De GHO praat door over broers/zussen
		De GHO vraagt door over broers/zussen
		De GHO gaat in op initiatie broers/zussen door puber
		De GHO initieert gesprek over broers/zussen
	GHO is steunend aanwezig in de relatie puber en gezin van herkomst	De GHO geeft aan dat het knap en belangrijk is als gezin van herkomst achter de plaatsing staat
		De GHO benoemt overeenkomsten en verschillen tussen puber en gezin van herkomst
		De GHO betreft gezin van herkomst bij de puber
		De GHO geeft tips aan puber over contact met gezin van herkomst
		De GHO geeft informatie over gezin van herkomst
		De GHO begeleidt telefoongesprekken met gezin van herkomst
	GHO toont interesse in gezin van herkomst van puber	De GHO praat door over gezin van herkomst
		De GHO vraagt door over gezin van herkomst
		De GHO initieert gesprek over gezin van herkomst
		De GHO gaat in op initiatie gezin van herkomst door puber

Definities

GHO geeft uiting aan zijn gedachten over gezin van herkomst van puber

De GHO geeft uiting aan zijn gedachten over het gezin van herkomst van de puber door het gezin van herkomst te complimenteren tegen over de puber en het gezin van herkomst erkenning en herkenning te geven. Daarnaast vertelt de GHO dat het knap is dat het gezin van herkomst achter de plaatsing staat. Dit alles kan de GHO doen door af en toe humor in te zetten.

GHO spreekt over broers en zusjes van puber

De GHO spreekt met de puber over zijn broers en zusjes door hier zelf over te beginnen of er op door te gaan als de puber over zijn broers en/of zusjes begint te praten. De GHO doet dit door er over door te praten en/of er over door te vragen. In dit gesprek laat de GHO zien dat hij kennis heeft over de broers en zusjes van de puber.

GHO is steunend aanwezig in de relatie puber en gezin van herkomst

De GHO is steunend aanwezig in de relatie tussen de puber en zijn gezin van herkomst door het gezin van herkomst te betrekken bij de puber en overeenkomsten en verschillen tussen hen te benoemen. Dit doet de GHO doordat hij informatie heeft en geeft over het gezin van herkomst. Daarnaast begeleidt de GHO contact met het gezin van herkomst, o.a. door tips te geven aan de puber. Tenslotte benoemt de GHO dat het knap en belangrijk is dat het gezin van herkomst een positieve instelling heeft over de plaatsing bij het gezinshuis.

GHO toont interesse in gezin van herkomst van puber

De GHO toont interesse in het gezin van herkomst door hierover in gesprek te gaan met de puber. De GHO kan dit gesprek zelf beginnen of gaat er op door als de puber het gezin van herkomst ter sprake brengt. Hij doet dit door verder te praten of door te vragen naar het gezin van herkomst.

4. Fragmenten 'Gezin van herkomst'

1.1

Gezins-huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit		Kijkbeleving/opmerking
			Begin	Eind			Cijfer	toelichting	
1	131107	03	15:30	16:30	3	Kelvin, Dinand dacht eerst ook dat hij meerdere papa's had. Er werd hem gevraagd hoe zijn papa heet, toe zei hij welke. Kimberly zegt een pleegpapa is anders dat je eigen, een pleegpapa knuffel je niet mee. Ze benadrukt dat dat anders is.	3		

1. Pj14 Dinand dacht dat eerst ook
2. Pj12 Wat
3. Pj14 Toen bij mama
4. Ghv Bij [onverstaanbaar]
5. Pj14 Nee, meerdere vaders
6. Ghv Meerdere papa's
7. Pj14 Ja dat kwam omdat uhh, uhm weet ik niet meer. Ik weet niet meer wat het was en wie het ook zei. Maar hoe heet jouw vader of zo. Toen zei hij, welke? Daarna zei die ik heb er 100.
8. Ghv Pleegpapa
9. Pj14 Dat is wat anders dan een papa hoor
10. Pm16 Ja want hij knuffelt niet met jou
11. Ghv Nee
12. Pj12 Ik wel
13. Pm16 Ja dat is wat je mist
14. Ghv Wat [onverstaanbaar, hond begint te blaffen]

GHI_056

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit		Kijkbeleving/opmerking
			Begin	Eind			Cijfer	toelichting	
1	131104	4	00.00	01.00	3	Kampkeuze Kimberly	2		Kimberly lijkt waarde te hechten in kampkeuze van moeder. Ze is vooral in gesprek met kelvin

In de vorige video praten Pj14 en Pm16 over het waterkamp van vorig jaar en welke leraren er mee gaan. Want normaal heet het een waterkamp en geen zeilkamp.

1. Pm16 Ja dat bedoel ik, mama zei ook zeilkamp. Want we gingen echt zeilen, dus we zaten ook alleen maar uhh
2. Ghv Eet jij je stukje ook op [tegen eigen dochter]
3. Pm16 We zaten alleen maar op de boot laten we maar zeggen en dan soms als we 's avonds gingen varen gingen we ook [onverstaanbaar] tot zonsondergang [onverstaanbaar] en dan varen we weer verder
4. Pj14 Ik denk dat ik of zeilkamp uh waterkamp ga doen of uhm Ardennen
5. Ghv Dat is ook leuk

GH1_050

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit		Kijkbeleving/opmerking
			Begin	Eind			Cijfer	toelichting	
1	131029	05	03:45	09:35	3	Gesprek eventuele deelname aan documentaire over 'universele rechten van een kind'.	3		Biologische vader komt ter sprake

Ghm brengt aan tafel ter sprake of Pj14 en Pm16 willen meewerken aan een programma voor de nationale televisie, waarin de universele rechten van een kind worden besproken.

1. Ghm dus als je vroeger dingen hebt meegemaakt, die eigenlijk net niet mogen. Die niet goed voor je zijn uhmm of uhhhh of [onverstaanbaar, hun eigen dochter is erg aanwezig] reportage [onverstaanbaar] en toen zei Mark van: Ja weet je, nu maken ze dat als het goed is niet mee. Ze wonen nu in een gezinshuis en als die rechten geschonden worden, dat zou niet goed zijn. En toen [onverstaanbaar] hoe het vroeger was en hoe het nu is en wat [onverstaanbaar]. En of jij en Kelvin [onverstaanbaar], daar [onverstaanbaar] en of je daar open voor wilt staan om daarover te kletsen. Maar de volgende vraag is: of dat dan ook met mama [onverstaanbaar]. De vraag is of ik dat dan mama wil vragen. Nou dat wil ik eerst met jullie overleggen. [onverstaanbaar]
2. Pjm16 Ik ga dit echt niet doen
3. Ghm [onverstaanbaar] Dit is anders dan op t.v. van [onverstaanbaar]
4. Pjm16 Nee ik ga het niet doen, want als mijn vader of Willem dit ziet, dan uhuhu Nee Sorry
5. Ghm Ja, dat is ook wat ik zei tegen [onverstaanbaar]
6. Pjm16 Ik ga dit niet doen
7. Ghm Het is nationale televisie het is niet [onverstaanbaar] het gaat echt over vroeger wat je daarvan meegekregen hebt.
8. Pjm16 Nee, want dan ga ik huilen voor de televisie [onverstaanbaar]
9. Ghm Mooie televisie dan
10. Pjm16 [onverstaanbaar]
11. Ghv Hoge kijkcijfers, allemaal voor Kimberley

12. Pjm16 Nee, straks ziet jou papa of mijn papa het en de rest van de wereld, want dat hoe ik niet. Ik hoef niet op school aangesproken te worden. Van uh. He ik zag je op de t.v. zo en zo. Nee
13. Ghm Jouw vader en moeder vroeger uuh
14. Pjm16 Ja, dan zit ik zo met een minder prettig gevoel op school
15. Ghm Als dat gebeurt dan kan je op hele onverwachtse momenten, jaren later er weer mee geconfronteerd worden. Jeetje wat erg. Ik zag vroeger een documentaire van wat je meegemaakt had en zo. Ik wil het nog wel vragen aan mama. Ik vind het superknap dat mama met jullie levenlijnengesprekken kan doen. Dat vind ik superknap en vind ik ook heel goed. Maar daar zie ik de meerwaarde van in. Voor mij en voor jullie. Maar wat is de meerwaarde dat heel Nederland kan zien wat er bij jullie thuis is gebeurd.
16. Pjm16 Dat gaat ze geen bal aan.
17. Ghm Ik snap heus wel dat op televisie [onverstaanbaar]
18. Pj14 Worden onze namen dan genoemd.
19. Ghm Je zou dan kunnen zeggen: Joh maar als ik anoniem in beeld kom, mijn stem vervormd en mijn naam veranderd word, ik weet niet of ze dan ja zeggen. Maar het risico is altijd dat iemand het verhaal herkend. Johan of Willem kan dit verhaal herkennen.
20. Pj14 Maar een jongen uit mijn klas ook. Sommige weten het verhaal al.
21. Pj10 Wat vinden ze dan erg. Wat vinden Johan en Willem dan erg
22. Pm16 Dat maakt niet uit. Ik wil gewoon niet dat
23. Ghm Daar hebben we geen contact mee en kunnen we niet vragen om mee te werken. Dat zou dat bedrijf wel kunnen doen. Maar dan gaat iemand anders vertellen wat ze vroeger gedaan hebben. Dat is toch niet leuk. Als jij een jongetje in de klas geslagen hebt, dan is het toch niet leuk dat ik op televisie ga vertellen dat jij een jongetje op school geslagen hebt.
24. Ghv Wesley
25. Ghm Wesley Smijtering, wordt dat dan. Dat wil je toch niet dat heel Nederland dat weet.
26. Pj14 [Onverstaanbaar]
27. Pm16 En jij?
28. Ghv Ik vind je je argument echt gewoon heel sterk. Ik zou het zelf ook niet [onverstaanbaar]Ik vind het een goed argument
29. Pm16 Ja ik ook. En jij Kelvin
30. Pj14 [schud nee] kom je dan echt op het net Rtl 4 of zo
31. Ghv Nee, maar je geeft wel iets van jezelf bloot

1.4

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit		Kijkbeleving/opmerking
			Begin	Eind			Cijfer	toelichting	
1	131105	04	20:12	21:00	3	Toetjessponsering van mam	3		Dinand reageert fel dat hij wel een toetje heeft gegeten van zijn moeder.

1. Ghm Mamma zit in de toetjessponsering
2. Ghv ja, tegenwoordig krijgen wij toetjes
3. Pj14 Hun 2 namen geen toetje [wijst naar j12 en j08]
4. Ghm Dan hoeft mama [onverstaanbaar] heel pak kopen
5. Pj14 Ja
6. J12 Jawel ik heb wel een toetje genomen [wijst naar Pj14][onverstaanbaar]
7. Ghv Waar heb je het over, is dit een goede reactie Dinand.
8. J12 Ja maar ik heb wel een toetje genomen
9. Ghv Maar is dit een goede reactie

Onderwerp richt zich op J12, welke geen onderzoeksdoel is.

GH1_060

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit		Kijkbeleving/opmerking
			Begin	Eind			Cijfer	toelichting	
1	131117	04	10:45	11:05	3	Biologische moeder heeft chocolade koekjes meegegeven. Ghm mama heeft jullie weer verwent. Kelvin, mmm.	3		

1. Pj14 Er is trouwens voor iedereen wel een chocoladereep
2. Ghv mmm lekker
3. Pj14 Ja alleen [onverstaanbaar] ja voor de rest [onverstaanbaar]
4. Ghv Dan moet je niet voor iedereen niet zeggen
5. Pj14 Alleen voor iedereen is er wel koekjes, van die koekjes met en chocola
6. Ghm Wel lief dat jij je chocoladereep met ons wil delen
7. Ghv Mijn medicatie is pure chocola
8. Pj14 [onverstaanbaar] die koekjes zijn wel voor iedereen
9. Ghv Lekker hoor
10. Ghm Heerlijk man, mama heeft ons weer verwend
11. Pj14 Mmm

G2_056

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit		Kijkbeleving/ opmerking
			Begin	Eind			Cijfer	toelichting	
2	2013- 11-03	7	8.00 Erg mooi : 13.30 17.00	19.14	3	GHM begint een gesprek met Peter wanneer hij de keuken in komt terwijl zij aan het afruimen is. Peter vertelt dat hij veel gemeen heeft met Cynthia. De GHM laat staan waar ze mee bezig is en gaat met Peter hierover in gesprek. De GHM geeft complimenten over het doorzettingsvermogen van Peter en zijn zus. Ze hebben het over vroeger, over andere gezinnen waar Peter in heeft gezeten. Peter vertelt dat zijn moeder gezegd heeft dat hij het getroffen heeft met het pleeggezin waar hij nu in zit (13.30). Hierop zegt de GHM 'dat vind ik zo ontzettend knap dat ze dat zegt'. 'Dat is echte liefde' zegt de GHM. Peter en de GHM praten over de band tussen Peter en zijn moeder en de gezinshuisouders. Peter geeft aan dat hij het fijn vindt hier. De GHM zegt dat hij nu ook dat mag vinden omdat zijn moeder heeft gezegd dat het oké is. Dit geeft Peter de mogelijkheid om het naar zijn zin te hebben, zegt de GHM.	5	Mooi gesprek, goed te verstaan, alle elementen die te maken hebben met gezin van herkomst en loyaliteit!	Heel erg goed fragment. Er wordt indirect over loyaliteit gesproken. Het gesprek gaat over het gezin van herkomst en over hoe de GHM en de moeder van Peter met elkaar omgaan.

1. Puberj (14) Cynthia en ik hebben vandaag wel ontdekt dat we hebben dingen gemeen. Samen.
2. GHM Dat jullie op elkaar lijken.
3. Puberj (14) Ja.
4. GHM Ja maar dat zie ik ook want als zij dan vertelt wat ze allemaal euhm euhm hoe zij in dingen staat zeg maar en euhm euhm zij zij heeft natuurlijk ook gedacht van dan wil ik graag niveau vier. Waarom wilde zij niveau vier halen, gewoon omdat ze dan iets voor zichzelf kon gaan beginnen. Dus jij hebt natuurlijk ook altijd iets in je hoofd en daar werk je naar toe en dat dat ja dat heeft een beetje ja je tis natuurlijk heel veel kinderen, helemaal beschadigde kinderen, die nu leven zo van ja als mijn leven nu maar leuk is en ja de toekomst dat zie ik dan wel weer.
5. Puberj (14) (onverstaanbaar)
6. GHM maar heel veel.
7. Puberj (14) Ja.
8. GHM Je bent daar wel een beetje een uitzondering op. Je bent daar echt wel een uitzondering op hoor en euhh dat is natuurlijk ook wel grappig dat zie je nu bij Cynthia ook. En dan denk je ze heeft een soortgelijk verleden als jij natuurlijk, ze was natuurlijk wel wat ouder en ze heeft dingen op een andere manier beleefd, gewoon omdat jullie qua leeftijd verschillen
9. Puberj (14) Ja
10. GHM En euhhm ze maakt ook andere keuzes ze noemt haar pleegouders noemt ze gewoon haar ouders, haar vader, haar moeder.
11. Puberj (14) Ja
12. GHM ja hè. Ja. Dat is natuurlijk heel apart.
13. Puberj (14) Ja.
14. GHM en euh dus zij maakt daarin hele andere keuzes dan jij en en ze was natuurlijk ook ouder en ze heeft dingen ook op een andere manier meegemaakt. Ja. Misschien wel bewuster, weet je wel omdat zij natuurlijk ouder is.
15. Puberj (14) zij weet meer dingen.
16. GHM Ze zal ook meer weten ja. Maar euhm, ja sommige ja sommige ja dingen zie ik gewoon hetzelfde dan denk ik ja dan lijken jullie echt euh echt op elkaar
17. Puberj (14) Ja
18. GHM En euh
19. Puberj (14) Ja (onverstaanbaar) van pappa hebben het haar van pappa niet van mamma, hebben we allebei, en Martin en Gerco hebben dan weer dat wel van mamma
20. GHM wat donkerder

21. Puberj (14) Ja. En... Nee, ja wat dikker, mamma heeft echt dik haar
22. GHM oohké
23. Puberj (14) En Martin heeft ook dik haar
24. GHM o ja. ja. grappig.
25. Puberj (14) en
26. GHM ja
27. Puberj (14) maar euh ja en Gerco en Martin zijn een beetje hetzelfde.
28. GHM van karakter een beetje
29. Puberj (14) ja
30. GHM ja. Maar dat is wel leuk euh, ze is ze is een leuke meid euh en zij ik zie dat ook wel
31. Puberj (14) wat
32. GHM dat euhm euhm dat dingen die niet altijd makkelijk zijn dat heb jij ook, ook al is het niet makkelijk kiezen op elkaar en je gaat er gewoon voor.
33. Puberj (14) mmm
34. GHM en euh ja dat heeft zij ook en dat was ook wat ik zei euhm dingen zijn natuurlijk altijd wat lastiger.
35. Puberj (14) Ja
36. GHM En dat zie ik dan ook wel net als dan gisteren gewoon ja eigenlijk best wel heel gespannen was wel serie..., ja ons op halen en weet je dan denk ik aaahh.
37. Puberj (14) ja
38. GHM Ze doet het wel.
39. Puberj (14) Ja
40. GHM dus weet je wel ze vind het spannend en ze denkt hoe moet ik daar dan komen, hoe ga ik dat dan doen.
41. Puberj (14) ja
42. GHM maar ze doet het wel. En dat zie ik ook bij jou ja.
43. Puberj (14) ja.
44. GHM dat is wel heel tof. Ja.
45. Puberj (14) Bij Cynthia komt het ook wel goed. Ja
46. GHM ja dat geloof ik ook. Ze is er ook wel heel eerlijk over dat het niet altijd makkelijk is,
47. Puberj (14) nee ze wou eerst

48. GHM maar daar maak jij ook geen geheim van
49. Puberj (14) (onverstaanbaar) ze wou niet dat ik met foute vrienden om ga zie ze.
50. GHM Ja.
51. Puberj (14) (Onverstaanbaar)
52. GHM En zij heeft het gewoon heel erg getroffen bij haar pleegouders. En zij heeft een heel erge klik met haar pleegouders en jij eigenlijk ja ook wel.
53. Puberj (14) ja.
54. GHM dat is natuurlijk wel belangrijk. Dat als je ergens zit waar je wel een klik hebt.
55. Puberj (14) ja.
56. GHM ja
57. Puberj (14) want als dat er niet is ja dan euh
58. GHM neem je ook niet zoveel van iemand aan. Als je echt zoiets ja een beetje een hekel aan iemand heb ja weet ik veel, aan je gezinshuisouder hebt of zo
59. Puberj (14) ja dan helpt het niet
60. GHM Dan neem je... ja dan denk je pff.
61. Puberj (14) ja. en eerst had ze dat ook een beetje van van (onverstaanbaar)
62. GHM Dat is wel lastig. Ja dat vond ik wel heel bijzonder dat ze dat zei zo van Ja ik was helemaal niet gewend dat er regels waren en ineens waren er regels.
63. Puberj (14) ja want eerst zei .. in haar vorige pleeggezin werd ze ook niet....(onverstaanbaar) wij alle vier werden in ons eerste pleeggezin
64. GHM werkte niet
65. Puberj (14) nee.
66. GHM ja
67. Puberj (14) en euhm ja daar (onverstaanbaar) mamma vorige week niet (onverstaanbaar)
68. GHM ja. zoals Cynthia zei had mamma weinig regels. Ja ik weet het ook niet.
69. Puberj (14) ja maar pappa was de baas eigenlijk. (onverstaanbaar).
70. GHM (onverstaanbaar) want hoe oud was Cynthia toen toen pappa weg ging? Toen pappa en mamma uit elkaar gingen?
71. Puberj (14) Ik was vijf en Cynthia was euh 22
72. GHM ze is 22. Dus jullie schelen acht jaar. En jij was vijf. Dan was zij dertien.
73. Puberj (14) nou dat weet ik niet ja volgens mij, dat is wel oud al, dertien. Ja dat klopt denk ik wel

74. GHM ja. dat kan
75. Puberj (14) en Gerco is nu negentien.
76. GHM Dus zij was dertien.. en Gerco was euh was tien
77. Puberj (14) ja
78. GHM en jij dan vijf en Martin was dan vier of zo
79. Puberj (14) ja. Martin ging net op school. En dat was ook net met kerst (onverstaanbaar).
80. GHM ja.
81. Puberj (14) hele aparte dag
82. GHM ja
83. Puberj (14) ja. mamma's grootste droom is nog wel euh zeven kaarsen bij de kerstboom van ons allemaal
84. GHM ja
85. Puberj (14) ja en (onverstaanbaar) een kaart voor pappa maar (lacht)
86. GHM ja
87. Puberj (14) ja, maar dat we dan allemaal met kerst bij elkaar zijn, dat s'avonds dan....(onverstaanbaar)
88. GHM ja. dat is ook niet makkelijk hoor. Ik denk dat is net zoals de moeder van Alec die hier was geweest dat en euh dat is ook niet makkelijk weet je en ja iedereen wil natuurlijk zijn kinderen dicht bij zich hebben.
89. Puberj (14) ja.
90. GHM ja
91. Puberj (14) maar mamma zei ook wel jij hebt het wel getroffen met je pleeggezin
92. GHM maar weet je weet je hoe knap dat is dat ze dat zegt.
93. Puberj (14) ja
94. GHM dat is ZO knap dat is echt waar. Dat je gewoon kunt zeggen van goh je hebt het wel getroffen met de mensen waar je woont. Dat je dat tegen je eigen kind kan zeggen. Er zijn natuurlijk ook heel veel moeders die gewoon ja proberen om de opvoeders een beetje zwart te maken omdat ze het eigenlijk gewoon zo moeilijk vinden.
95. Puberj (14) ja
96. GHM dat hun kind ergens anders woont. Dus dat is juist heel heel knap dat jou moeder dat zegt.
97. Puberj (14) ja en mamma zei ook euhm
98. GHM echt heel knap
99. Puberj (14) toen zei ik ook ik heb het ook ja ik zei als eerst van ja ik vind het hier echt heel leuk en toen zei euh

100. GHM ja
101. Puberj (14) ik heb het naar mijn zin en mamma zei toen ja die zei tegen mij vind jij dat dat ook euh en toen zei ze ja ik heb wel natuurlijk heb ik het liefst dat je hier woont maar ik vind wel dat je dat dat het daar goed gaat en ik vind wel dat je het hebt getroffen ja. want euh
102. GHM ja weet je dat is echte liefde. Dat je iemand anders, dat je kind dat gunt.
103. Puberj (14) ja
104. GHM dat je je kind dat gunt, terwijl euh het wel zeer doet bij jezelf want dat is ook liefde hè dat je het je kind gunt terwijl het jezelf zeer doet
105. Puberj (14) maar ze vindt het ook wel veilig hier, veilig gevoel voor haar dan
106. GHM ja
107. Puberj (14) want in andere ja in waar ik allemaal in heb gezeten ja sommige dingen gingen niet goed.
108. GHM ja
109. Puberj (14) En ja mamma
110. GHM dat is voor haar ook lastig, dat is tuurlijk ook lastig
111. Puberj (14) ja. maar toen in mijn eerste pleeggezin heeft Bobby er voor gezorgd dat ik daar wegging. En na ja mamma zei ook al gelukkig
112. GHM er gaat wel eens wat mis ja. ja
113. Puberj (14) praten zeg maar
114. GHM ja. dat je het kon vertellen.
115. Puberj (14) want anders euh ja en hier euh ja zei mamma wel.
116. GHM nou vind ik heel knap hoor. Ja. En weet je dan dan heb dan heb jij ook het gevoel van nou ja het is oke dat ik hier woon zeg maar.
117. Puberj (14) mmm
118. GHM En als en als mamma zou zeggen... zo zijn er ook heel veel moeders die gewoon heel veel commentaar gaan leveren op de opvoeders doen dit niet goed of doen dat niet goed
119. Puberj (14) dat is ook niet leuk voor jullie.
120. GHM nee, maar ja dat weet je je moet dit werk niet gaan doen omdat
121. Puberj (14) nee maar als je
122. GHM omdat biologische ouders dan heel erg euh heel erg blij met je zijn of zo dan moet je het werk niet gaan doen
123. Puberj (14) nee maar het is (onverstaanbaar) respect..

124. GHM dan is dit natuurlijk wel leuker. Dit is wel leuker. Dit is leuker voor ons hoor. Jaaa zeker. Dus hoe jou moeder ermee omgaat is heel heel prettig voor ons. Dan ben.. maar daar maar daar moet ik het natuurlijk niet van hebben natuurlijk. Wat het belangrijkste is is wel dat je dan dat jij dan denk o mamma vind het goed dat ik er woon
125. Puberj (14) ja
126. GHM en dan mag je dan mag je hier ook gewoon het naar je zin hebben.
127. Puberj (14) ja
128. GHM D'r zijn natuurlijk ook kinderen die denken mamma wil niet hebben dat ik daar woon en die willen gewoon die die ja die sluiten zich daar euh daar voor af. Dat hebben we bij Carla heel erg gezien. Die moeder wilde gewoon niet dat zei hier woonde.
129. Puberj (14) ja en dan
130. GHM En dan mocht ze het hier ook niet leuk vinden. Ze mocht ons ook niet aardig gaan vinden.
131. Puberj (14) en ze wou dat wel
132. GHM ja dat is iets wat heel onbewust gaat. Dat gaat heel onbewust. Maar als je weet van mamma ... van mamma die Die moeder van Tess zei dat ook altijd van euh bij die mensen waar je woont.
133. Puberj (14) mmm
134. GHM ja ik Jeroen en Carola zijn niet die mensen
135. Puberj (14) nee
136. GHM ze noemde onze namen ook niet. Ja bij die mensen waar jij woont.
137. Puberj (14) ja maar mamma ja mamma raakt soms in de war met Arnold en
138. GHM oohh maar dat maakt niet uit.
139. Puberj (14) ja.
140. GHM Dat maakt niet uit.
141. Puberj (14) nee
142. GHM maar die mensen.
143. Puberj (14) ja (onverstaanbaar)
144. GHM nou die mensen daar woont je kind wel toevallig. Bij die mensen.
145. Puberj (14) ja dat ja dan heb je geen respect want je moet eigenlijk vind ik ook wel dat je een beetje je hoeft niet fantastisch en blij te zijn maar je moet er wel respect voor hebben dat je kind hier woont want je moet maar blij wezen dat je kind hier woont want
146. GHM ja
147. Puberj (14) anders kwam het helemaal niet meer goed dus ja

148. GHM ja maar als je het zelf zo moeilijk vind en eigenlijk niet kan accepteren dan dat het jou niet lukt.
149. Puberj (14) nee
150. GHM dan dan zit daar zoveel pijn dat mensen dan ook geen respect dat dat dat doet ook gewoon teveel zeer en dan kunnen ze zich daar niet overheen zetten. Ja en of dat beter voor Carla was geweest ja dat weten we met zn allen ja maar die vrouw kon dat gewoon echt niet.
151. Puberj (14) ja
152. GHM en jou moeder die kan dat wel en dat dat is echt knap. Hoe zij ermee omgaat, dan denk ik dat nou dat vind ik echt knap.
153. Puberj (14) ja ze vond ook wel ja
154. GHM Echt waar
155. Puberj (14) Ja en dat jij zij ze is een vrouw met ballen vond ze vond ze nou dat vond ze grappig dus dat zegt ze soms ook wel. En dan zegt ze ja ik ben echt een vrouw met ballen
156. GHM oohh zegt mamma het ook. Ik ben een vrouw met ballen. En ik zeg het ook
157. Puberj (14) ja (lacht) mamma..
158. GHM (lacht)ooohh ja.
159. Puberj (14) mamma zegt dat nu ook wel is van euh (lacht)
160. GHM (lacht)
161. Puberj (14) ja
162. GHM ja dat zijn rare dingen om te zeggen ja
163. Puberj (14) ja maar das wel grappig.
164. GHM ja (lacht)
165. Puberj (14) ja das ...
166. GHM (lacht) oooohh ja. ja is ook. Ja.
167. Puberj (14) ja en ja.
168. GHM ja.
169. Puberj (14) maar euh ja
170. GHM (lacht) ja. mamma heeft ook wel gevoel voor humor natuurlijk wel grappig.
171. Puberj (14) jaaa.
172. GHM heb jij natuurlijk ook. Ik weet niet of je dat van pappa en mamma hebt of alleen van mamma

173. Puberj (14) ik weet het niet pappa was altijd heel geconcentreerd (onverstaanbaar). Hij was een keer aan het spelen met een elastiekje en toen vloog het elastiekje uit zijn handen zo tegen zijn hoofd nou toen werd hij boos. Toen werd hij echt boos.
174. GHM ja
175. Puberj (14) (onverstaanbaar) als hij voetbal aan het kijken is of zo ja
176. GHM ja. wie weet zie ik hem nog een keer. Ja ik...
177. Puberj (14) nou ik weet niet...
178. GHM we weten het niet
179. Puberj (14) ga er niet op hopen
180. GHM (lacht). Nee. Het zelfde geld voor jou. Ja.
181. Puberj (14) ja (onverstaanbaar). Ik denk (onverstaanbaar)

GH2_064

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit		Kijkbeleving/ opmerking
			Begin	Eind			Cijfer	toelichting	
2	2013-11-19	2	00.48	1.40	3	GHM vraagt aan Alec wat zijn moeder zei. Ondertussen is ze bezig met het eten klaar maken. Alec zit alleen aan tafel te eten omdat hij zo naar voetbal moet. GHM en Alec raken in gesprek over de moeder van Alec. Alec antwoord voornamelijk met ja en nee maar GHM blijft vragen stellen en vertellen hoe zij een bepaalde bijeenkomst met de moeder van Alec heeft ervaren. Ze vraagt ook naar de mening van Alec. GHM vraagt aan Alec of het altijd zo netjes bij zijn moeder thuis is en Alec zegt dat dit zo is. GHM zegt dat zij daar nog wel wat van kan leren.	3	Alec zegt weinig. Het is niet heel duidelijk waar het precies over gaat. Ze benadert de moeder van Alec positief, dat ze bijvoorbeeld nog wat van haar kan leren.	

1. GHM Hé weet je wat mij opviel.
2. Puberj (14) Nou
3. GHM Mamma gaf mij steeds als eerst een koekje en als eerst een chocolaatje.
4. Puberj (14) (lacht) ja?
5. GHM Is je dat niet opgevallen?
6. Puberj (14) Nee, echt niet
7. GHM (onverstaanbaar) misschien zie ik er zo hongerig uit of zo?
8. Puberj (14) Nou
9. GHM Misschien dacht mamma straks haha straks begint ze aan mij. (lacht)

10. Puberj (14) (lacht) ja. Nee dat is me niet opgevallen.
11. GHM Nou ze had het goed voor mekaar, mamma.
12. Puberj (14) Ja
13. GHM Hè. Huis netjes volgens mij.
14. Puberj (14) Ja.
15. GHM Volgens mij was het extra netjes of niet
16. Puberj (14) (onverstaanbaar)
17. GHM Of is het altijd zo netjes
18. Puberj (14) (onvestaanbaar)
19. GHM Oeehhh. Daar kan ik nog wat van leren.
20. Puberj (14) (lacht)
21. GHM Daar kan ik nog wat van leren, van die mamma van jou
22. Puberj (14) ja (lacht)
23. GHM Nou we waren echt allemaal mooi op tijd, he (onverstaanbaar).
24. Puberj (14) Ja
25. GHM Dat is wel grappig. Ik zag Irene nog naar binnen gaan.
26. Puberj (14) Ja
27. GHM En we zagen hun aankomen. Ze hadden ons blijkbaar niet gezien.
28. Puberj (14) Nee

GH2_063

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit		Kijkbeleving/ opmerking
			Begin	Eind			Cijfer	toelichting	
2	2013-11-14	9	00.35	1.10	3	GHM zegt tegen Peter 'wat een kort telefoon gesprekje jongen'. Peter verteld dat zijn moeder hem half negen belt. GHM stelt wat vragen en Peter geeft antwoord.	3	GHM toont interesse en het gaat kort over het gezin van herkomst van Peter.	

1. GHM Wat een kort telefoon gesprekje
2. Puberj (14) Ja, mamma belt na half negen.
3. GHM Oooohhh, ook prima toch?
4. Puberj (14) Ja.
5. GHM Ja. Was ze druk met de jongentjes.
6. Puberj (14) Ja volgens mij wel. Ik las het op facebook dat ze zei van (onverstaanbaar)
7. GHM Wat zei je
8. Puberj (14) Ze had geschreven naar mij euh, ik bel na half negen. Ik denk dat ze dan wel (onverstaanbaar)
9. GHM Het zal haast wel
10. Puberj (14) Ja
11. GHM Ja. Nou dat begrijp ik ook best wel.
12. Puberj (14) Ja.
13. GHM Kleine drukte makertjes
14. Puberj (14) Ja

GH2_060

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit		Kijkbeleving/ opmerking
			Begin	Eind			Cijfer	toelichting	
2	131105	6	18.14	18.58	3	GHV vraagt naar de opleiding van de zus van Peter. Ze gaan hierover in gesprek.	4	Hierdoor kan Peter wat over zijn gezin van herkomst vertellen. Maar het is niet heel uitgebreid.	

1. Puberj(14) Ja maar ik wordt hovenier.
2. GHV Ja daarom. Dan moet je een hogere opleiding.
3. Puberj(14) Je moet niveau vier doen.
4. GHV Ja net zoals je zus.
5. Puberj(14) Ja.
6. GHV Maar dan moet je wel goed je best doen jongen.
7. Puberj(14) Doe ik ook.
8. GHV Jaha.
9. GHV Wat heeft jouw zus eerst voor opleiding gedaan?
10. Puberj(14) Basis.
11. GHV Heeft ie, is die ook begonnen met basis?
12. Puberj(14) Die is begonnen met basis in de derde, ging ze naar kader.
13. GHV Oja.
14. Puberj(14) Ennuh ja en nu heeft ze niveau vier. Enn nu wil ze nog h b o doen ofzo.
15. GHV Njaa njaa ahh dat kan.
16. Puberj(14) Ja.
17. GHV Dat kan.
18. Puberj(14) Ik ga mis, ik weet niet of ik kader kan. Misschien wel, misschien niet.

19.	GHV	Nah misschien. Gewoon proberen.
20.	Puberj(14)	Ja.
21.	GHV	En dan ga je ook HBO doen.
22.	Puberj(14)	Jhàà.
23.	GHV	Ja.

GH2_057

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit		Kijkbeleving/ opmerking
			Begin	Eind			Cijfer	toelichting	
2	131104	5	04.48	05.27	3	GHV neemt de telefoon op. Het is voor Alec, zijn moeder. GHV geeft de telefoon aan Alec.	3	Alec kwam al naar beneden toen er gebeld werd. Het lijkt voor zowel de GHV als voor Alec vanzelfsprekend dat er familie belt.	

1. GHV Met uhh Jeroen Pluim.
2. GHV Hé. Ja die is aanwezig. Komtje.
3. GHV Hé Alec voor jou.
4. Puberj(14) Oké.
5. GHV Je spreekt met je zus, ja?
6. Puberj(14) Hallo. Hai. Hai. Ja. Ja. Ja we moesten vandaag.
7. Puberj(14) Gister al. (onverstaanbaar) ik zelf moest werken ennuh.

GH3_049

GH	Video	Datum	Begin	Eind	Concept	Beschrijving	Cijfer	Toevoeging
3	5	131127	05:44	07:20	3	GHM, Moustafa Clark en Karina zitten aan tafel. GHV is bezig met de tafel afruimen. Karina vertelt over de avonturen van haar broertje in Egypte. GHM vraagt hiernaar. Karina geeft aan dat ze hier niets over tegen haar moeder zou zeggen omdat haar broertje hier zelf over wil vertellen. Karina geeft aan jaloers te zijn op haar broertje. GHV zegt dat ze daar geen internet heeft. Karina reageert met dat haar broertje wel wifi heeft. Moustafa vraagt nog waarom hij daar heen is. Karina reageert dat hij gewoon lekker even weg is en even rust heeft en niet hoeft op te passen thuis.	4	Redelijk verstaanbaar, iedereen in beeld

1. PM(17): Ja, Wouter.' Vandaag ging Joas met nog zo'n groepje was er in Egypte. En hij heeft gesnorkeld en heeft hij uh een rok uhm vissen en zo allemaal gezien.
2. GHV: O dat is mooi.
3. PM (17): Ennuh, Ja dat vindt hij ook. En hij heeft uuhm, hoe heet dat nou, op een skwat gereden, maar
4. GHM: Is hij dicht bij de zee of uhm..
5. GHV: Een quad?
6. Pm (17) Nee een Skwat, ja dicht bij de zee.
7. Pj (17): Een skwat (lachend)
8. GHM: Bij de zee (knikkend)
9. GHM (onverstaanbaar)
10. Pm (17) Maar niets tegen mamma zeggen. Jo wil het wel zelf vertellen. *(doet haar vinger voor haar mond)*
11. GHM En het nu gelijk zeggen
12. Pm (17) Hij zei zo; En niets tegen mamma zeggen ik wil het zelf vertellen, en ik zo: Oke komt goed broertje
13. GHV: Een skwat?
14. Pm (17) Elke dag vraag ik weer aan hem, en heb je nog leuke dingen gedaan?

15. GHM en GHV zeggen iets onverstaanbaars tegen elkaar.
16. Pm (17) Ik zou echt wel een keer naar Egypte willen ik ben echt wel jaloers op hem.
17. GHV: Ikke niet, (overleven in de jungle?)
18. PM (17) Hoezo niet?
19. GHV: Dan heb je geen verbinding.
20. Pm (17) Ja wel hoor, Joas heeft gewoon wifi.
21. GHV: Ja dat bedoel ik, in het vliegtuig heb je niets.
22. Pm (17) Ja, onder zo'n vliegreis slaap je toch wel
23. GHV: Slaap je in zo'n vliegtuig?
24. Pm (17) Ja, Jo heeft dat ook gedaan,
25. GHM: Zo ver is het nu ook weer niet
26. Pj (17): Wat deed hij in Egypte?
27. GHM: Ze zaten met een..
28. Pm (17): Hij is een weekje naar Egypte toe met de vriendin van mijn moeder en met (haar gezin?)
29. Pj (17) Gewoon zomaar is hij gegaan?
30. Pm (17): Ja gewoon gezellig, gewoon een weekje rust, dan hoeft hij een keertje niet (?) af te wassen en op te passen en al die dingen.
31. GHV: Waarvoor was hij vrij dan van school?
32. Pm (17) Niet
33. GHV: Niet? Hoe heeft hij dat gedaan dan?
34. Pm (17) Ziek gemeld.

Gesprek gaat verder dat GHM en GHV iets onverstaanbaars zeggen met het woord 'school' er in. Waarschijnlijk hebben ze het nog over dat Joas zich ziek heeft gemeld maar dit is niet met zekerheid te zeggen.

GH3_056

GH	Video	Datum	Begin	Eind	Concept	Beschrijving	Cijfer	Toevoeging
3	7	131203	18:11	19:26	3	Karina vertelt tijdens het eten over dat haar moeder met opa naar de Makro is geweest in Duiven. GHM, GHV, Karina Cynthia Moustafa en Clark aan tafel. Later vertelt Karina dat haar opa Duiven had en dat hij lid was van de Duivenvereniging en dat hij daarom een pasje had van de Makro. Het eindigt met dat Karina zegt dat haar moeder daar altijd kroketten koopt omdat ze daar zo goedkoop zijn.	2	Goed in beeld en goed verstaanbaar

Algemene informatie

Het gesprek gaat over dat Cynthia met haar elleboog GHV aan raakt onder het eten. Karina begint uit zichzelf te vertellen.

1. Pm (17): Vandaag is mamma met opa naar de Makro.
2. GHV: Wacht even....Wie is er naar de Makro?
3. Pm(17): Mamma is er met opa heen.
4. GHV: Naar de Makro, in Duiven?
5. Pm (17): Ja.
GHM en GHV zeggen iets onverstaanbaars tegen elkaar.
6. Pm (17): Ja voor Duiven wel ja
7. GHV: Ja nu met de nieuwe brug..
8. Pm (17): Opa woont in uhm Opa woont in Velp dus dat is makkelijker.
9. GHV: Heeft hij een pas ook?
10. Pm (17) Uhmuhm

GHM zegt iets onverstaanbaars

- 11. Pm (17) : Hij heeft bij uhm hij heeft heeft toch duiven van die Duiven Willey? En hij had bij zo'n postduivenvereniging ofzo zat hij altijd en hij was eigenlijk de gene die altijd zorgde voor de kantine enzo met eten enzo,
- 12. GHV: Owja
- 13. Pm (17): vandaar dat hij een pas heeft. Mamma haalt daar altijd de kroketten die zijn daar kei goedkoop, 36 stuks ofzo. Echt kei goedkoop.
- 14. GHV: (zegt iets met KEI er in)
- 15. Pm (14); Karina, (iets met waar heb je dat Van man?)
- 16. GHV: Man? Karina spreekt met Kei en jij spreekt met Man
- 17. Pm (14): Ja.. Vind ik leuk.. Vind ik leuk..

GH3_058

GH	Video	Datum	Begin	Eind	Concept	Beschrijving	Cijfer	Toevoeging
3	8	131203	15:51	16:35	3	Er wordt over een naam gesproken op de radio. Cynthia geeft aan dat ze ook iemand kent die zo heet. GHM vraagt of dat het een neef is van haar moeder of van haar vaders kant. Cynthia vertelt er over dat zijn vader overleden is omdat hij in zijn hele lichaam kanker heeft. Cynthia zegt dat dit haar lievelingsoom was. GHM gaat hier op in en zegt dat dit niet leuk is voor (mama?)	2,5	Redelijk te verstaan. Iedereen in beeld. Niet iedereen lijkt mee te luisteren en GHV loopt van tafel tijdens het gesprek. GHM gaat niet diep in op dat het haar lievelingsoom was.

Algemene informatie:

Het gesprek gaat over wat ze op de radio horen.

1. GHV: Wesley Bos
2. GHV: Wesley Bos, Wesley Bos.
3. Pm(14): Ik heb wel een neef die Wesley heet maar die heet geen Bos met dr achternaam. Die heet Wesley Pals
4. GHM en GHV: Van der Pals?
5. GHM: Van mamma's kant of van pappa's kant?
6. Pm (14): uhm nm dr moeder is mama's zus..... En haar vader is overleden.
7. GHM: O?
8. Pm (14): Mijn lievelingsoom.
9. GHM: Dat is ook niet leuk voor mamma.
PM (14) Schut haar hoofd

10. GHM: Was hij ziek?

11. PM (14) Hij had in zijn hele lijf kanker, hele lijf.

GHM knikt, GHV loopt van tafel.

12. PM (14) En toen hadden ze nog geprobeerd dat hij niet dat hij wakker bleef, dat hij niet dood ging, maar dat is niet gelukt.

13. GHM: Als je in je hele lijf kanker hebt komt het niet meer goed he?

GHV komt terug aan tafel en vraagt iets onverstaanbaars maar over een ander onderwerp

G3_059

G3	Video	Datum	Begin	Eind	Concept	Beschrijving	Cijfer	Toevoeging
3	8	131203	17:16	18:10	3	Karina vertelt, aan tafel waar iedereen bij is, dat ze oorbellen van haar broertje heeft uit Egypte. Ze vertelt wat hij voor de rest van haar gezin heeft gekocht	2	Goed verstaanbaar, iedereen in beeld

Algemene informatie:

1. Pm (17): Jasmine, dit zijn die oorbellen die ik van Joas uit Egypte heb gekregen.
2. GHM: Die zijn wel erg leuk.
3. Pm (17): Ja he!
4. GHM: Wat leuk dat hij heeft meegebracht.
5. Pm (17) *knikt*: Hij had voor mama die kat je weet wel die Cleopatra weet je wel, had hij zo'n beeldje meegenomen. Voor pappa had hij een biopna (bieropener?) met iets Egyptisch er op meegenomen en voor zichzelf een schaakspel met echte Egyptische figuren en voor Freek had hij een oranje trui en op de voorkant staat de voorkant van uhm een kameel en achterkant en op de achterkant van een kameel en voor Mattias had hij een shirt met een piramide er op.
6. GHM: Wel leuk allemaal.
7. Pm (17) hmmm (instemmend)
8. PM (14): En voor jou had hij de oorbellen?
9. Pm (17): Ja en dit armbandje.

Het gesprek wordt voortgezet door Karina en Cynthia over het armbandje.

GHS_062

GH	Video	Datum	Begin	Eind	Concept	Beschrijving	Cijfer	Toevoeging
3	6	131206	12:07	13:12	3	Karina vertelt over haar broertje en hoe hij Sinterklaas gevierd heeft. Joas heeft geen cadeautjes gekregen en de andere twee kinderen wel. Karina zegt tegen GHV dat zij anders wel cadeautjes voor hem gaat kopen. GHV zegt dat ze dat beter niet kan doen als ze geen ruzie wil met haar moeder. Karina zegt dat ze het niet tegen haar moeder zal zeggen. GHV zegt dat Joas dat wel zou zeggen en dat ze zich er beter niet mee kan bemoeien.		GHV geeft duidelijk zijn mening over het gezin van herkomst van Karina

Algemene informatie:

Er vindt een gesprek plaats aan tafel over dat Clark mee gaat doen aan The Voice en dat hij dan samen met Justin Bieber mee doet aan het voorprogramma en dan veel meisjes aan trekt. GHV vraagt aan Moustafa wat hij voor Sinterklaas heeft gekregen. Hij antwoordt een boek.

1. Pm (17): Ja Jasmine ...ik vroeg aan... Ik vroeg aan Joas of pakjes avond gezellig was gisteren avond bij hun.
2. GHM: Hmhm
3. Pm (17): Zegtie mwa. Ik zeg wat is er dan? Zegtie het is niet leuk als je pakjes avond viert en je broertjes krijgen allemaal cadeautjes en jij krijgt niks.
4. GHM: Kreeg hij niks?
5. Pm (17): Kei zielig, had dan op z'n minst een cadeautje gedaan. Het hoeft toch niet veel te kosten maar dan is het in ieder geval zo dat hij ook iets heeft gekregen. Nu heeft hij niets.
6. Pm (14): Waar heb jij het over?
7. Pm (17): Gisteren avond was het pakjes avond bij mamma weet je wel? En dan Mattias en Freek kregen allemaal cadeautjes, heel veel. Hele playmobiel set enzo en Joas kreeg niets.

8. Pm (14) Aha
9. Pm (17): Maar ik ga denk ik voor hem een cadeautje kopen.
10. GHV: O dat is fijn.
11. Pm (17) Nou maar gewoon dat ik zeg hier dit is van Sinterklaas.
12. GHV: Nou dat moet je dus gewoon helemaal niet doen. Als je geen ruzie wil maken thuis dan zou ik dat maar niet doen.
13. Pm (17): Dat zeg ik toch gewoon, dat hoeft mamma dan toch niet te weten?
14. GHV: Ja maar dat gaat ie toch echt wel vertellen. Dat moet je juist helemaal niet doen
15. Pm (14): Dan zeg je..
16. GHV: Daar moet je je gewoon helemaal niet mee bemoeien.'.... 'Koop dan maar een cadeautje voor mij!
17. Pm (14): Of voor mij.

Het gaat verder over dat Cynthia graag cadeautjes wil en over wie verwend is en wie wat voor kerst voor GHV en GHM gaat kopen.

GH4_083

GH	Datum	Videonr	Begintijd	Eindtijd	Concept	Typering	Validiteit	Toelichting	Kijkbeleving
4	140109	0	0,430556	11.07	3	GHM benoemt dat broer van Joesef thuis gaat wonen en legt het uit	5		Corwin: gewoon hier blijven wonen, is toch veel leuker

Regel Spreker Tekst

- 1 GHM Joesef je weet dat je broer weer thuis gaat wonen he?
- 2 Joesef ((knikt))
- 3 GHM Weet je hoe dat kan?
- 4 Joesef Nou?
- 5 GHM Omdat Richardo heel erg veel voetbalt. Hij voetbalt 5 dagen in de week he. En de trainer van voetbal houdt ook een oogje in het zeil. Er zijn mensen die hebben een onderzoek gedaan en die zeggen dat mama wel kinderen kan opvoeden maar 1 tegelijk.
- 6 Joesef één tegelijk? ((krijgt een bericht op mobiel en probeert hem uit te zetten))
- 7 GHM Ja
- 8 Corwin Zet dat ding es uit joh
- 9 GHV En dat betwijfel ik al

- 10 GHM En Richardo kan naar huis omdat die inderdaad die voetbaltraining heeft
- 11 Vincent een mongool is
- 12 Corwin Dat ook
- 13 Corwin Ik zou gewoon hier blijven, hier is het toch veel leuker
- 14 GHV Wat doet die?
- 15 GHM Zet je hem uit?
- 16 Joesef Ja

GH4_068

GH	Datum	Videonr	Begintijd	Eindtijd	Concept	Typering	Validiteit	Toelichting	Kijkbeleving
4	131127	2	0,024306	0,0764	3	Richad: mijn oma is iets groter dan Joesef. Discussie tussen Richad en Vincent waarop GHV inspringt mbt gedrag	4		

Regel	Spreker	Tekst
1	Richad	Mijn oma is ietsjes groter dan Joesef
2	Joesef	Wie?
3	Richad	Mijn oma
4	Joesef	Dan ik?
5	Richad	Ja
6	Vincent	(3) Cool (1,5) Zijn oma is groter dan jij?
7	Richad	Hoe jij je bek gewoon
8	Corwin	He, rustig he.
9	GHV	Hmm?
10	Vincent	Nou, hij zegt zo tegen Joesef. Ja, mijn oma is groter dan jij.
11	Richad	Nee, ik zeg

12	Vincent	Ik zeg, waarom zeg je dat, waar slaat dat op
13	Richad	Nee, want GHV zegt 'oma is niet klein' en ik zeg oma is wel een beetje klein
14	GHV	Ja, oma is behoorlijk klein
15	Richad	En toen zei ik, oma is beetje kleiner dan Joesef, dat zei ik en toen cool zie hij toen zo
16	GHV	Ja
17	Richad	En dan gaat hij er gelijk weer mee bemoeien
18	GHV	Dat is wel iets anders dan hoe je bek
19	Richad	Nou, ik vertel het verhaal dan
20	GHV	Nou, je kan ook zeggen, wil jij je er niet mee bemoeien in plaats van hoe je bek

G4_077

G4	Datum	Videonr	Begintijd	Eindtijd	Concept	Typering	Validiteit	Toelichting	Kijkbeleving
4	131219	0	00.35	01.38	3	Corwin zegt tegen Richad dat het vlees wat op zijn bord ligt naar Richad zijn moeder ruikt. Corwin vertelt dit vervolgens aan Vincent. Richad zegt dat hij niets anders kan verzinnen dan zijn moeder. Corwin zegt dat hij zijn moeder wel mist. Richad zegt helemaal niet. GHM kijkt Corwin aan zonder iets te zeggen. Vervolgens lacht ze en haalt haar handen op en vraagt of hij het meent. Corwin zegt nee. Vincent zegt natuurlijk niet. GHM zegt dat dit best kan maar dat ze hem niet geloofde door de manier waarop Corwin het zei.	4	GHM geeft aan dat het best kan dat Corwin zijn moeder mist. Hiermee geeft ze hem ruimte.	

Regel	Spreker	Tekst
1	Richad	Moet je eens dat vlees ruiken
2	Corwin	Het ruikt naar je moeder
3	Corwin	Valentijn, () en ik zeg het ruikt het naar je moeder en dan kijkt die zo.
4	Richad	Hij zegt dat het naar mijn moeder ruikt, je kan niks anders verzinnen dan mijn moeder he
5	GHM	Nee
6	Corwin	Klopt
7	Richad	Komt omdat je er zelf nog geen één hebt
8	Corwin	ja, ik ben jaloers, eigenlijk

9	GHV	Hij heeft wel een moeder
10	Corwin	Ik mis mijn moeder ook een beetje
11	Richad	Ga je bellen zou ik zeggen
12	GHM	Je meent het
13	Corwin	Nee
14	Vincent	Wat meent die, wat zei je?
15	GHM	Dat die zijn moeder mist
16	Corwin	natuurlijk niet
17	GHM	Nou, kan wel. Maar de manier waarop je het zegt geloof ik het inderdaad niet
18	GHM	Eet smakelijk jongens

G4_081

GH	Datum	Videonr	Begintijd	Eindtijd	Concept	Typering	Validiteit	Toelichting	Kijkbeleving
4	131219	0	8.23	13.08	3	GHV wordt gebeld door hetzelfde nummer wat Shahida gebeld had. Dit blijkt de vader van Shahida te zijn. GHV praat met hem. GHV legt uit dat Shahida het nummer niet herkende en daarom niet opgenomen had. GHV zegt ook dat Richad hem al een paar keer heeft geprobeerd te bellen en vraagt aan Richad of hij wel het goede nummer van zijn vader heeft. (Richad en Shahida hebben dus dezelfde vader). GHV spreekt af met de vader wanneer de kinderen kunnen komen logeren. GHV belooft zijn nieuwe nummer aan de kinderen te geven. Na het telefoon gesprek helpt GHM Shahida om het nummer in haar telefoon te zetten.	4	Je ziet hoe GHV met de vader van Shahida en Richad omgaat aan de telefoon. Ook zie je hoe GHM Shahida helpt. Ze geven de kinderen ruimte om over hun vader te praten en besteden hier tijd aan.	

Regel	Spreker	Tekst
1	GHV	((GHV pakt telefoon op)) Met GHV? (2) Hallo. Hoi BioVader
2	GHM	Daar is pappa
3	GHV	Zeg het eens
4	GHV	Ja goed, met jou?
5	GHV	Ja oke, ja, ik ben wel een beetje verkouden

6 GHM ((naar Richad)) hij probeert jou natuurlijk terug te bellen maar je telefoon ligt boven

7 GHV Ja, ze zag een vreemd nummer en toen hing ze gelijk op, ze wist niet dat jij het was

8 GHM ((naar Shahida)) pappa's werk misschien of zo

9 GHV Nee, ze moet deze week nog naar school en dan hebben ze vakantie.

10 GHV Dat kunnen we afspreken ja want Richad had je al een paar keer proberen te bellen ook

11 GHM Volgend weekend

12 GHV volgend.... Oke

13 GHV ((naar Richad)) heb jij wel het goede nummer van papa?

14 GHM ((wijst naar Shahida)) dat denk ik niet want zij hebt ook een ander nummer

15 Richad Ik heb ook een ander nummer

16 GHV Je moet effe het goede nummer. Ik heb nu het goede nummer van papa in de telefoon staan. Ja

17 GHV Dus hij heeft het verkeerde nummer

18 GHV Ehh voor wanneer

19 GHM Volgende week zaterdag

20 GHV Volgende week zaterdag

21 GHM Op zondag, nachtje slapen

22 GHV ja

23 GHM Niet deze zaterdag

24 GHV Dan zijn ze er niet. Nee. Nee.

25 GHV Wanneer ze kunnen is van zaterdag 28 op zondag 29 december, het weekend

26 GHV Dan zijn ze er weer, dan zouden ze bij jou kunnen komen slapen

27 GHV Ja

28 GHV Hartstikke mooi

29 GHV Hoe Hoe ja ik ik heb nou jouw nummer staat in mijn telefoon dus dat kan ik ze geven

30 GHV Dat is je huistelefoon ja

31 GHV Ik ikke. We zullen nog wel even in ieder geval de datum staat vast 28 op 29 en dan zullen we nog wel even kijken naar de tijd

32 GHV Ja, daar hebben we dan nog wel even contact over

33 GHV Jij hoort nog van de tijd. Ja? Oké. Daag

34 GHV Nou, zet het even in je telefoon

35 GHM ((GHM helpt bij invoeren telefoon nummer in toestel Shahida))

GH4_082

GH	Datum	Video nr	Begintijd	Eindtijd	Concept	Typering	Validiteit	Toelichting	Kijkbeleving
4	140108	0	0,40625	0,4653	3	GHM vraagt Joesef hoe het was bij zijn moeder? GHV vraagt door op 'onder druk gezet worden'	4		Alles besproken in openheid

Regel	Spreker	Tekst
1	GHM	Hoe was het bij je moeder
2	Joesef	Leuk
3	GHM	Leuk, en je broer. Ik begreep dat je broer erbij was
4	Joesef	Ja
5	GHV	Was het gezellig
6	Joesef	Ja
7	GHV	Ging het goed?
8	Joesef	ja
9	GHV	Zeker weten
10	Joesef	ja
11	GHV	Niet onder druk gezet?
12	GHM	Dat het met jou goed gaat, dat weten we wel

13	GHV	Niet onder druk gezet?
14	Joesef	Nee
15	GHV	Ik ga wel even je telefoon checken
16	Joesef	Ik heb nog niet eens....
17	GHV	Nee, weet ik maar ik ga het wel checken
18	Joesef	Oke
19	GHM	En niet zozeer
20	GHV	En niet vanwege jou want ik vertrouw jou volledig
21	Joesef	Alleen door mijn broer en Melvin
22	GHM	Ja
23	GHV	Maar wat is dat voor vriend?
24	Joesef	k weet niet
25	GHV	Dat je niet onder druk gezet gaat worden. Gewoon bijtijds tegen mij zeggen he. En ik help jou, in alles
26	Joesef	ja
27	GHV	Ja
28	GHV	Als die () dan krijgt die van mij op zijn flikker. Daar hou ik niet van
29	Vincetn	Dan krijgt die klappen jongen

30 GHV Dan krijgt die klappen ja

31 Joesef ja maar die vriend, die gaat allemaal over dingen, over spellen praten

32 GHV Nou, alleen dat

33 Joesef () over andere dingen praten, dingen zeggen

34 GHV Wat dan?

35 Joesef Je moet allemaal () dingen zeggen tegen je voogd

36 GHV ()

37 GHM Zei Richardo dat?

38 Joesef Ja

39 GHM Ja, dat is niet handig he

40 GHV Dat is niet handig he, dat weet je

41 GHM Eerlijkheid duurt het langst he

42 Joesef Ja

43 GHM () komt er toch altijd achter

44 Vincent Je bongo broer

45 GHM Het is wel zijn broer

46 GHV Ja, hij weet dat het gewoon zijn broer is

- 47 GHM En het is ook niet nodig want Richardo, ja, die moet ook zijn eigen ding doen
- 48 GHV Eet smakelijk
- 49 GHV Goed zo jongen, goed bezig. Klasse

GH5_068 en GH5_069

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit	Kijkbeleving/opmerking		
			Begin	Eind				Cijfer	toelichting	
5	131211	3	19:23	eind	3	Adem en Sara gaan met hun moeder bellen, in bijzijn van de gezinshuisouders. GHM helpt met bellen, stuurt de kinderen wie mag bellen en wat ze nog kunnen vertellen. GHM praat ook nog even met de biologische moeder om wat afspraken te maken.		5		Mooi!
5	131211	4	00:00	07:25	3	Adem en Sara gaan met hun moeder bellen, in bijzijn van de gezinshuisouders. GHM helpt met bellen, stuurt de kinderen wie mag bellen en wat ze nog kunnen vertellen. GHM praat ook nog even met de biologische moeder om wat afspraken te maken.		5		Mooi!

{ GHM draait op de achtergrond het nummer van de moeder van Adem en Sara. Ze roept Adem of hij aan de eettafel komt zitten om met zijn moeder te praten. Je hoort dat ze de moeder van Adem en Sara aan de lijn krijgt en zegt dat de kinderen even met haar komen praten. Eerst praat Adem met zijn moeder terwijl hij aan de eettafel zit. Daar zit GHV te eten en ook GHM staat erbij. Sara komt er ook bij zitten en wacht tot zij aan de beurt is. Vlak voordat sara gaat bellen begint fragment 4}

1. Meisje(13): Hoi Mama
2. Moeder(tel) hoi mama, hoe is het

3. Meisje(13): Goed met jou?
4. Moeder(tel): ja wel goed en jij?
5. Meisje(13): ja ook goed, behalve eh dat eh met paardrijden was het heel slecht, toen ging mijn paard ehm stijgeren en bokken en eh hij wou niet lopen omdat eh een andere paard die zat naast, naast de andere andere bak lopen, daar ging niemand rijden en die wou zo de hele tijd naar naartoe gaan eh ineens eh gaat ze eh ze ging elke keer springen met een kromme rug zodat ze zodat ik er af ging en toen ging ik ook met een hand zo zwaaien eh met die zweep in een keer per ongeluk het leek net of ik eh op een ster ging rijden eeh een soort van rodeo eh was wel grappig maar ook weer niet leuk. Ennehm toch kreeg ik haar weer aan de praat
6. Moeder(tel): oh
7. Meisje(13): enneh toen ging em toen ging ze de hele tijd galopperen of draven en daarom moest ik de hele tijd in de goede galop want ze zat de hele tijd in de verkeerde galop aan de andere kant en dan moest ik een folte(?) maken en dan in galop aanspringen
8. Moeder(tel): jaa
9. Meisje(13): nouja is wel een paar keer gelukt en verder niet enzo. En ik heb met een meisje gespeeld, dat was ook leuk en ik heb ook eh haar alle kamers laten zien enzo. Jaa dat was wel leuk eh. Gingen we boven zitten, gingen we praten, een spelletje doen ook, radio luisteren tegelijk. Jaa het was wel echt leuk, toen gingen we thee drinken en toen ging ze even kijken. Ja enneh ehm morgen ga ik dansen.
10. Moeder(tel): waaaauw
11. Meisje(13): hihi, dansen jaa
12. Moeder(tel): jaa
13. Meisje(13): jaa, ik heb al vorige week al opgetreden waeeh in de kerk, dat was ook wel leuk en iedereen ging klappen en juichen ook hihi. Ja, en toen moest ik van sinterklaas een paar antwoorden geven maar dat durfde ik niet zo erg want iedereen keek dan naar mij toen. Jaa, toen was ik bestwel eeh zenuwachtig. Maar toen vroeg hij zeg meiden, waarom vinden jullie dansen zo leuk? Nou ik kon wel eigenlijk omdat het cool is en we vinden het leuk, het is eigenlijk wel onze hobby. En nog iets en dan wouden we en dan zeiden we we de pieten gingen uitdagen of ze ons na konden doen en het publiek ging ook meedoen nog. Die wouden ook meedoen maar die maar die wisten niet wat ze moesten doen eigenlijk. Maar het was wel leuk.
14. Moeder(tel): ja
15. Meisje(13): en toen daarna gingen ze nog zelfs een eh zo'n rijtje maken en dan zo de hele tijd doorheen springen en dansen een beetje achter elkaar dat was wel grappig.
16. Moeder(tel): hmm
17. Meisje(13): ja en toen daarna gingen we nog een keer dansen want dan gingen we was wassee was nog een dansgroep was een jongere dansgroep van negen a tien jaar ofzo ongeveer tien elf negen daar tussenin en gingen ze dansen en mochten we dan moest iedereen

- met het publiek mee met de kinderen van het podium dat meedansen van kinderen voor kinderen bewegen is gezond. Was wel eeh was wel echt heel leuk eh haha dansen. Ja.
18. Jongen(9): Oja dat Dat heb ik ook eem moeten doen eh met eh hoe heet het met koning willem alexander
19. Moeder(tel): (houdt telefoon even weg) Anje, gaan we dan zaterdag of zondag naar mama toe? Of nee?
20. GHM: Nee
21. Meisje(13): Aah
22. GHM: *** misschien, nee hoor, nu niet
23. Meisje(13): mwah oke. Eehm *** wou ik nog zeggen
24. GHM: geef adem nog maar even
25. Meisje(13): wil je nog adem?
26. Moeder(tel): eeh ja
27. Jongen(9): eoh. Ik weet ook nog niks
28. Meisje(13): oke.
29. Jongen(9): ik weet ook niks
30. GHM: nou, dan groet je maar
31. Meisje(13): Wacht, ik weet nog iets. Wacht even. Ehm ehm, ehm, ik weet nog iets. Ik ga chocoladetaart, minichocoladetaartjes maken. Soort soort van minichocoladetaartjes.
32. Moeder(tel): eehm, ja
33. Meisje(13): is heel lekker
34. Moeder(tel): jaaa
35. Meisje(13): hmm
36. GHM: zeg maar met school is dat
37. Meisje(13): met school is dat
38. GHM: kookles
39. Meisje(13): want ik heb daar kookles. Ja en daar heb ik ooit eens een keer eeh speculaascake gemaakt, cake
40. GHM: adem, geef, geef eeh. Geef adem even, dan kan Adem naar de wc
41. Meisje(13): oke, ja. Adem moet nog naar de wc want die kan even groeten, hier komt adem.
42. Jongen(9): doe mama, tot de volgende keer
43. Moeder(tel): Maakt zoengeluid

44. Jongen(9): doi *kusje*
45. Moeder(tel): doeidoei
46. Meisje(13): doi mama, tot de volgende keer
47. Moeder(tel): mwah(zoengeluid) tot de volgende keer
48. Meisje(13): doeeeee. Hier komt anje, mwah(zoengeluid)
49. GHM: (zet de telefoon van de speaker af en praat nog even met de moeder: over dat het leuk is dat ze de kinderen heeft gesproken en over wanneer de kinderen langskomen.)

GH5_070

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit	Kijkbeleving/opmerking		
			Begin	Eind				Cijfer	toelichting	
5	131218	6	20:38	20:55	3	Aan tafel ontstaat een gesprek over baarden en snorren. Ricardo vertelt dat als hij thuiskomt bij zijn moeder dat zij dan zegt dat het prikt. Dan zegt hij dat als hij GHV een kus geeft als hij dan weer in het gezinshuis komt hij weet precies weet wat zijn moeder bedoelt.		4	Heel kort	Opvallend!
1. Jongen(18): We, weet je wat grappig is, als ik thuis, thuiskom krijgt mn moeder een kus, zegt ze 2. GHV: ja 3. Jongen(18): ricardo je prikt. Ehen dan kom ik terug en dan doe, dan geef ik jou ofzo dan bij je verjaardag ofzo een kus en dan weet ik precies wat mijn moeder voelt. 4. GHV: ja 5. GHM: ja, dat zeg ik ook vaak 6. Jongen(18): Ron, je prikt!										

GH5_075

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit	Kijkbeleving/opmerking		
			Begin	Eind				Cijfer	toelichting	
5	140106	4	03:36	04:41	3	Ricardo vertelt een verhaal dat zijn moeder hem in de vakantie heeft vertelt, over een voorval toen hij 5 jaar was, dat een man in de trein aan zijn moeder zei dat Ricardo geluk brengt omdat hij 3 kruinen heeft. GHV vraagt nieuwsgierig verder: heb jij 3 kruinen? Met wat grappen wordt hier over doorgepraat.		2	Niet zo bijzonder, moeder wordt alleen even genoemd.	
1. Jongen(18): Mijn moeder kwam ook nog met een leuk verhaal! 2. GHV: Wat dan? 3. Jongen(18): Ik had eeh ik zat eeh toen ik een jaar of ne vijf was 4. GHV: Dat is twee jaar geleden 5. Jongen(18): maar toen eeh zat ik in de trein met mn moeder en toen zat er zon oudere man voor ons 6. GHV: ja 7. Jongen(18): eeehn toen zei die man tegen mijn moeder: 'jouw zoontje als die een lot zou kopen dan zou die zou die de hoofdprijs winnen, omdat tie drie kruinen op z'n hoofd heeft' Z heet een koningskindje 8. GHV: Ja? Heb jij drie kruinen? 9. Jongen(18): Ik heb drie kruinen op mijn hoofd 10. GHV: Waar dan? Ik heb ze nog nooit gezien 11. Jongen(18): dat weet ik ook niet 12. GHM: we zijn nou aant eten 13. GHV: ja 14. Hesschel: even voor de camera Ricardo										

15. GHV:	ja ricardo, ja, ja, ja
16. Meisje(13):	we zijn geen apen! Ron!
17. Jongen(18):	Ja, ik weet ook niet eh
18. GHV:	ja ik zie die drie ik zie die drie zie echt niet hoor
19. Meisje(13):	Ron we zijn geen apen.

GH5_080

Gezins- huis	Datum	Video	Tijd		Concept	Typering episode	Validiteit	Kijkbeleving/opmerking		
			Begin	Eind				Cijfer	toelichting	
5	140128	21	15:57	16:32	3	GHM vraagt aan Ricardo: 'vrijdag ais je moeder jarig toch?' Ricardo bevestigt dit en zegt hoe oud ze was. GHM zegt 'mooi'.		3	Komt uit de ouder zelf, is verder niet heel interessant fragment	
1. GHM: En vrijdag is je moeder jarig Ricar zaterdag 2. Jongen(18): uhuh 3. GHM: vrijdag of zaterdag? 4. Jongen(18): zaterdag. De eerste 5. GHM: hm. 6. Hesschel: een februari 7. Jongen(18): uhuh. 8. GHV: een februari? 9. Jongen(18): wordt ze al weer 53 10. GHM: mooi										

5. Fijne transcripten

5.1 GH2_056

Regel	Wie	Tekst
01	Puberj(14)	Cynthia en ik hebben vandaag wel ontdekt dat we wel hebben dingen <u>gemeen</u> (2) [samen]
02	GHM	[Dat jullie op elkaar] lijken
03	Puberj(14)	,ja
04	GHM	Nee maar ik zie dat ook (0,5) want als ze dan vertelt wat ze allemaalluh (1,0) uh (0,5) hoe ze in dingen staa::t zeg maa::r (1,5) ennuh (0,5) uhm >zij uh zij heeft natuurlijk> ook gedacht van oja dan wil ik graag niveau vie::r (0,5) waarom wilde zij niveau vier halen gewoon omdat ze dan iets voor zichzelf kon gaan beginnen dus jij hebt natuurlijk ook altijd iets in je hoofd en daar werk je naar toe:: en dat dat ja:: dat heeft een beetje ja je tis natuurlijk heel veel kinderen helemaal beschadigde kinderen die heel erg <u>nu</u> leven (0,5) zo van ja als ik le:: mijn leven nu maar leuk is en ja:: <de toekomst dat zie ik dan wel weer<
05	Puberj(14)	((onverstaanbaar))
06	GHM	Maar heel veel
07	Puberj(14)	°ja::°
08	GHM	Jij ben daar wel een beetje een uitzondering op (2,5) jij ben echt wel een uitzondering >op hoor> ennuh ja dat vind ik ook wel grappig want dan zie ik dat bij Cynthia ook >dan denk je wel die heeft natuurlijk> de hetzelfde v soort gelijk verleden natuurlijk
09	Puberj(14)	Ja
10	GHM	Zij was ook wel zij was tuurlijk ook ouder dus ze heeft dingen op een andere <u>manier</u> belee::fd
11	Puberj(14)	[ja]
12	GHM	Gewoon [>denk ik>] qua leeftijdverschillen (1,0) ennu::h (1,0) ze maakt ook andere keuzes ze noemt haar (0,5) pleegouders noemt ze gewoon haar <u>ouders</u> haar <u>vader</u> haar <u>moeder</u>
13	Puberj(14)	Ja::
14	GHM	Ja hè:: ja is ook heel apart
15	Puberj(14)	Ja
16	GHM	Ennuh dus zij maakt daar hele andere keuzes dan jij:: en en ze was natuurlijk ook ouder ze heeft dingen ook allemaal >meer meegemaakt> uh ja (0,5) misschien wel <u>bewuster</u> weet je wel omdat ze natuurlijk ook [ouder is]
17	Puberj(14)	[ze weet] meer dingen
18	GHM	Ze zal ook meer weten ja (0,5) maaruh (2,5) <ja sommiguh (0,5) ja sommiguh ja< dingen zie ik gewoon zelden dan denk ik ja dan lijken jullie <u>echtuh</u> <u>echt</u> (0,5) [°op] elkaar° ennug
19	Puberj(14)	[Mja] ja dattuh
20	GHM	°ja°
21	Puberj(14)	Bijvoorbeeld papa (1,0) we hebben het haar van papa en niet van mama (0,5) hebben we ook allebei en Martin en Gerco hebben dan weer (0,5) dat <u>wel</u> van mama
22	GHM	Wat donkerder
23	Puberj(14)	Ja en <u>nee::</u> ja wat <u>dikkerder</u> mama heeft <u>echt</u> dik haar
24	GHM	O::ké

25	Puberj(14)	En Martin heeft ook <u>dik</u> haar
26	GHM	(1) oja [°ja°]
27	Puberj(14)	[Ja] [en]
28	GHM	[°grappig ja°]
29	Puberj(14)	Mark uh ja:: en Gerco en Martin zijn hetzelfde
30	GHM	Van karakter een beetje
31	Puberj(14)	Ja
32	GHM	(2,0) °ja° (1,5) maar is wel leuk ja het is een leuke meid uh en zij i::k ik zie dat ook dat uh dat uh (3,0) uhm >dat dingen niet altijd <u>makkelijk</u> zij> maar dattuh dat heb jij ook ook al is het niet makkelijk::k kieze op mekaar en je gaat er gewoon voor
33	Puberj(14)	Mhm
34	GHM	Ennuh (2,0) ja en dat dat heeft zij ook en dat ze ook zei van ja:: uhm dingen zijn natuurlijk altijd wat <u>lastiger</u>
35	Puberj(14)	°ja°
36	GHM	En dat zie ik dan ook wel dat ze gister dan gewoon eigenlijk best wel heel <u>gespannen</u> was weet je wel serie (1,5) ja:: ons opha::len en >weet je dan denk ik> a::h
37	Puberj(14)	[ja]
38	GHM	[ze doet] het <u>wel</u>
39	Puberj(14)	Ja
40	GHM	Dussuh weet je ze vindt het spanne::nd en ze denkt dan ooh hoe moet ik daar dan <u>ko::men</u> hoe ga ik dat allemaal <u>doen</u>
41	Puberj(14)	Ja
42	GHM	Maar ze doet het wel en dat °zie ik ook bij jou ja°

Regel	Wie	Tekst
91	Puberj (14)	maar mamma zei ook wel jij hebt het wel getroffen met je pleeggezin.
92	GHM	maar weet je weet je hoe knap dat is dat ze dat zegt.
93	Puberj (14)	ja
94	GHM	dat is <u>zo</u> knap, dat is <u>echt</u> waar. Dat je gewoon kunt zeggen van goh >je hebt het wel getroffen met de mensen waar je nu> woont. Dat je dat tegen je eigen kind kan zeggen. Er zijn natuurlijk ook <u>heel</u> veel moeders, die gewoon ja proberen om de opvoeders een beetje zwart te maken omdat ze het eigenlijk gewoon <u>zo</u> moeilijk vinden,=
95	Puberj (14)	[ja
96	GHM	[dat hun kind ergens anders woont. Dus dat is juist <u>heel heel</u> knap dat jou moeder dat zegt=
97	Puberj (14)	ja en mamma zei ook [uhm
98	GHM	[°echt heel knap°
99	Puberj (14)	toen zei ik ook ik heb het ook ja >ik zei als eerst> van ja, ik vind het hier echt heel <u>leuk</u> [en toen zei uh
100	GHM	[ja
101	Puberj (14)	ik heb het naar mijn <u>zin</u> en mamma zei toen <u>ja</u> die zei tegen mij vind jij dat dat <u>ook</u> uh en toen zei ze <ja< ik heb wel natuurlijk heb ik het liefst dat je <u>hier</u> woont maar ik vind wel dat je dat dat het daar goed gaat en ik vind wel dat je het hebt °getroffen ja°. want uh
102	GHM	ja weet je dat is echte liefde.
103	Puberj (14)	[ja
104	GHM	[dat je iemand anders dat je je kind dat gunt. dat je je kind dat gunt, terwijl ja het wel zeer doet bij jezelf want dat is ook liefde hè, dat je het je kind gunt terwijl het jezelf zeer doet
105	Puberj (14)	maar ze vindt het ook wel veilig hier, veilig gevoel voor <u>haar</u> dan
106	GHM	ja
107	Puberj (14)	want in andere (1.0) ja in waar ik allemaal in heb gezeten (1.0) ja sommige dingen gingen niet goed,
108	GHM	ja
109	Puberj (14)	en ja mamma [((onverstaanbaar))
110	GHM	[dat is voor haar ook lastig, dat is tuurlijk ook lastig
111	Puberj (14)	ja. Maar toen in mijn eerste pleeggezin heeft Berend er voor gezorgd, dat ik daar wegging. En na ja (1.0) [mamma zei ook al gelukkig
112	GHM	[er gaat wel eens wat mis ja.[Ja
113	Puberj (14)	[praten zeg maar
114	GHM	<u>Ja</u> . [Dat je het kon vertellen.
115	Puberj (14)	[want anders uh ja (2.0) en hier u::h ja zei mamma wel,
116	GHM	ja vind ik heel knap hoor. °Ja°. En weet je en dan dan heb dan heb jij ook het gevoel van nou het is <u>oké</u> dat ik hier <u>woon</u> zeg maar.
117	Puberj (14)	mmm
118	GHM	en als en als mamma zou zeggen zo zijn er ook ↑ heel veel moeders die gewoon heel veel commentaar gaan leveren op de opvoeders doen dit niet goed ze doen dat niet goed.
119	Puberj (14)	dat is ook niet leuk voor jullie
120	GHM	<nee<, maar <ja< dat weet je. Je moet dit werk niet gaan doen omdat

121	Puberj (14)	[nee maar als je
122	GHM	[omdat biologische ouders dan heel erg uh heel erg blij met je zijn of zo >dan moet je het werk niet gaan doen,>
123	Puberj (14)	nee maar [het is (onverstaanbaar) respect
124	GHM	[dan is dit natuurlijk wel leuker. Dit is wel leuker. Dit is leuker voor ons hoor. <Ja< ze::ker. Dus >hoe jou moeder ermee omgaat is <u>heel</u> > <u>heel</u> prettig voor ons. Dan ben [>maar daar maar daar moet ik het natuurlijk niet van hebben natuurlijk>
125	Puberj (14)	[ja
126	GHM	maar het is wel,
127	Puberj (14)	[ja
128	GHM	wat het belangrijkste is is wel, dat je dan dat <u>ijj</u> dan denk van o mamma vind het goed dat ik er woon,
129	Puberj (14)	ja
130	GHM	en dan mag je dan mag je hier ook gewoon het naar je <u>zin</u> hebben.
131	Puberj (14)	ja
132	GHM	der zijn natuurlijk ook kinderen die denken mamma wil niet hebben dat ik daar woon, en die willen gewoon die die <ja< die sluiten zich daar uh daar voor af. Dat hebben we bij Carina heel erg gezien. Die moeder wou gewoon niet dat zei hier <u>woonde</u> .
133	Puberj (14)	Ja en dan
134	GHM	En dan <u>mocht</u> ze het hier ook niet <u>leuk</u> vinden. Ze <u>mocht</u> ons ook niet <u>aardig</u> gaan vinden.
135	Puberj (14)	En ze <u>wou</u> dat wel
136	GHM	(0.5) ja dat is iets wat <u>heel</u> onbewust gaat. Dat gaat <u>heel</u> onbewust. Maar als je <u>weet</u> van mamma van mamma die die moeder van Bo zei dat ook altijd van uh bij <u>die mensen</u> waar je woont.
137	Puberj (14)	mmm
138	GHM	Ja Jeroen en Carola zijn niet <u>die mensen</u> .
139	Puberj (14)	>nee>
140	GHM	ze noemde onze <u>namen</u> ook niet. Ja bij <u>die mensen</u> waar [ijj woont.
141	Puberj (14)	[ja mamma ja mamma raakt soms in de war met Arend en [((onverstaanbaar))
142	GHM	[oh maar <u>dat</u> maakt niet uit
143	Puberj (14)	Ja
144	GHM	<u>dat</u> maakt niet uit.
145	Puberj (14)	°nee°
146	GHM	Maar <u>die mensen</u>
147	Puberj (14)	Ja [((onverstaanbaar))
148	GHM	[nou <u>die mensen</u> daar woont je <u>kind</u> wel toevallig. [Bij <u>die mensen</u>
149	Puberj (14)	[ja dat ja dan heb je geen <u>respect</u> want je moet eigenlijk vind ik ook wel dat je een <u>beetje</u> je hoeft niet <u>fantastisch</u> en <u>blij</u> te zijn maar je moet er wel respect voor hebben dat je kind hier <u>woont</u> want je moet maar <u>blij</u> wezen dat je kind hier woont want
150	GHM	°Ja°
151	Puberj (14)	anders kwam het helemaal niet meer goed dus ja
152	GHM	Ja maar als je het zelf <u>zo</u> moeilijk vind, en eigenlijk niet kan <u>accepteren</u> , dat dat het jou niet lukt
153	Puberj (14)	Nee
154	GHM	dan dan zit daar zoveel pijn dat mensen dan ook geen respect dat dat dat

		doet ook gewoon te::veel <u>zeer</u> en dan kunnen ze zich daar niet over <u>heen</u> zetten. Ja >en of dat beter voor Coletta was geweest > <u>ja</u> dat weten we met zn allen ja maar die vrouw ((stijgende toon)) <u>kon</u> dat gewoon echt nie.
155	Puberj (14)	°Ja°
156	GHM	En jou <u>moeder</u> , die kan dat <u>wel</u> en dat dat is <u>echt</u> knap. Hoe zij ermee <u>omgaat</u> , dan denk ik dat nou (0.5) nou dat vind ik echt knap.
157	Puberj (14)	Ja ze vond ook [wel ja
158	GHM	[°Echt waar°

5.2 GH2_060

Regel	Wie	Tekst
1.	Puberj(14)	ja maar ik word hovenier
2.	GHV	(1.5) ja daarom dan moet je een hogere opleiding doen
3.	Puberj(14)	(1,5) dan moet ik niveau vie::r doen
4.	GHV	= ja net zoals je zus
5.	Puberj(14)	°ja°
6.	GHV	, maa::r dan moet je wel goed je best doen <u>jongen</u>
7.	Puberj(14)	<u>doe</u> ik ook
8.	GHV	ja:: (1.0) wat heeft jouw <u>zus</u> eerst voor opleiding gedaa::n?
9.	Puberj(14)	>basis>
10.	GHV	> heeft ie is tie ook> begonnen met basis?
11.	Puberj(14)	= die begon met basis in de <u>derde</u> :: ging ze naar kade::r
12.	GHV	oja
13.	Puberj(14)	ennu::h (3,5) ja en nu heeft ze weer vi >en nu wil ze nog> <h b o< doen ofzo
14.	GHV	na:: (1,5) nja:: nja dat kan
15.	Puberj(14)	,ja
16.	GHV	(2,0) ,dat kan
17.	Puberj(14)	(1,5) <u>ik</u> ga misch >ik denk dat ik kader kan> .misschien wel misschien niet
18.	GHV	°ja:: misschien° gewoon proberen
19.	Puberj(14)	ja
20.	GHV	en dan ga je ook <u>hbo</u> doen
21.	Puberj(14)	ja::
22.	GHV	<u>ja</u>

5.3 Legenda¹

Spr[eker	tussen haakjes is tegelijk uitgesproken
[spreker	
(())	eigen opmerking of uitleg
(1.5)	aantal secondes stilte
.	dalende intonatie
,	licht stijgende intonatie
=	geen stiltes tussen de beurten

¹ Uit: Noordegraaf, M., Vierwind, G. (2013). *Hulpverlening aan jeugd en gezin. Systeemgericht werken met adolescenten*. Bussum: Uitgeverij Coutinho

>ja>	snel uitgesproken
<ja<	langzaam uitgesproken
<u>Accent</u>	nadruk op het onderstreepte gedeelte
Re::kken	de medeklinker langgerekt uitgesproken
°zacht°	zacht uitgesproken
↑	Toon omhoog
↓	Toon omlaag

6. Topiclijst Expertinterviews

Interview Mariska de Baat

Gedeeltelijk gestructureerd interview (Baarda, e.a., 2009, p. 230).

Met topic lijst

Focused interview (Baarda, e.a., 2009, p. 231).

Specifiek onderwerp

Expert interview (Baarda, e.a., 2009, p. 232).

Inleiding:

Toestemming voor opname

Duur van het interview

Kort voorstellen

Doel van ons onderzoek

Topic 1: NJI

Wat is het NJI? Wat doet het NJI?

Wat doet u binnen het NJI?

Topic 2: Het RAAK project

Hoe bent u betrokken bij het RAAK project?

Wat zijn uw taken binnen het RAAK project?

Topic 3: Artikel *wat werkt in gezinshuizen* (2013)

Is er veel onderzoek naar gezinshuizen..... (herformuleren)

Waarin onderscheid een gezinshuis zich van een pleeggezin?

Wat zijn belangrijke vaardigheden die gezinshuisouders moeten hebben?

Wat is belangrijk in de relatie tussen de gezinshuisouder en de biologische ouder van een puber?

Topic 4: Loyaliteit in gezinshuizen

Hoe ziet u loyaliteit in gezinshuizen?

Wat is hierin belangrijk voor gezinshuisouders?

Topic 5: Belangrijke Engelstalige literatuur

Welke Engelstalige literatuur raadt u ons aan met betrekking tot onze hoofd- en deelvragen?

Is er in het buitenland soortgelijk onderzoek gedaan naar gezinshuizen?

Afsluiting

Interview Kees Verduijn

Inleiding:

Toestemming voor opname

Duur van het interview

Kort voorstellen

Doel van ons onderzoek

Topic 1: achtergrond en werk

Kunt u wat over uzelf vertellen? Wat voor werk doet u precies?

Topic 2: loyaliteit en uithuisplaatsing

Kunt u wat vertellen over loyaliteit en uithuisplaatsing? Hoe verhouden deze twee zich tot elkaar?

Topic 3: loyaliteit en hechting

Ziet u een verband tussen loyaliteit en hechting? Kan een jongere veilig gehecht zijn en niet loyaal?

Of andersom?

Topic 4: pleegouders en loyaliteit

Wat is voor pleegouders van belang als het gaat om loyaliteit van jongeren?

Afsluiting

7. Transcripten expertinterviews

7.1 Interview Mariska de Baat

Bij het uitwerken van dit interview is ervoor gekozen om het opgenomen gesprek woordelijk te transcriberen. Hiermee wordt bedoeld dat aan de hand van de geluidsopname het interview uitgeschreven wordt. Hierbij worden niet relevante teksten, herhalingen of taalfouten eruit gehaald. Er wordt zo dicht mogelijk bij het origineel gebleven qua woordkeuze en dergelijke.

Bronverwijzing

Pluim, N. (2014). *Interviews afnemen en uitwerken*. Geraadpleegd op 18 maart 2014, van <http://www.bureauvoorondersteuningbijonderzoek.nl/interviews>

Datum: 18 maart 2014
Met: Mariska de Baat
Door: Diana van de Vliert & Margreet Oosterhoff
Waar: Het Nederlands Jeugd Instituut

Margreet: Dit interview gaan we gebruiken voor ons onderzoek. Wij gaan specifiek kijken naar het gezin van herkomst. Aan de hand daarvan hadden we bedacht dat we jou misschien konden interviewen ook over gezinshuizen, omdat je daar ook een artikel over hebt geschreven. We dachten dan kunnen we daar nog wat vragen over stellen en nog wat bredere vragen stellen, over loyaliteit en over opvoed vaardigheden. We wilden eigenlijk beginnen over het NJI. We gebruiken heel veel artikelen van het NJI. Wij zijn benieuwd naar wat het NJI precies doet.

Mariska: Leuke vraag, daar hou ik van.

Diana: Ik zei net al, het is heel leuk om een keertje binnen te zijn. We gebruiken de website zo veel en dan heb je het idee dat het een heel groot gebouw is met honderden mensen die daar werken.

Mariska: Nee, het is één verdieping. Er werken 75 mensen ongeveer. Wij zijn eigenlijk een landelijk kennisinstituut, voor de brede jeugdsector. Dus dat varieert van kinderopvang, onderwijs, jeugdzorg, gespecialiseerde zorg, heel breed eigenlijk. En ons doel is eigenlijk om de verbinding te maken tussen wetenschap aan de ene kant en praktijk aan de andere kant. En er zijn verschillende manieren waarop wij dat doen. Doormiddel van literatuuronderzoek en daar artikelen over publiceren bijvoorbeeld, informatie via de website. En er zijn collega's die veel trainingen geven. We ontwikkelen soms methodieken. Het is eigenlijk heel divers. En ook wel afhankelijk van het thema en de opdrachtgever wat we doen. Maar in elk geval altijd die brug maken tussen wetenschap en praktijk met als doel dat de kennis die er is zoveel mogelijk in de praktijk benut wordt. Uiteindelijk met als doel de ontwikkeling van kinderen te bevorderen. Maar altijd via de professionals, dus we zijn echt een

instituut voor professionals en niet perse voor ouders. We hebben hier ook geen contact met kinderen of ouders. Het is echt ter ondersteuning van professionals.

Margreet: En je zei ook opdrachtgevers, hoe gaat dat?

Mariska: Dat wisselt een beetje. We hebben een groot kennisprogramma dat wordt door VWS gesubsidieerd. En daarvan worden bijvoorbeeld artikelen geschreven voor de website om up to date informatie te leveren aan het werkveld. Ik doe soms ook projecten waarbij je dan samen met een aantal aanbieders, gezinshuisaanbieders of pleegzorgaanbieders, subsidieaanvragen doet bij een fonds, bijvoorbeeld kinderpostzegels. Dat is wel een hele bekende. Die verkopen natuurlijk kinderpostzegels. Dat brengt geld op en daarvan financieren zij onder andere projecten in de pleegzorg. Zodat zoveel mogelijk kinderen in een veilig thuis kunnen opgroeien. Dus je hebt de ministeries als subsidiegever aan de ene kant, fondsen, en daarnaast hebben we ook nog opdrachtgevers en dat kunnen bijvoorbeeld zorgaanbieders zijn. In mijn geval bijvoorbeeld pleegzorgaanbieders of gezinshuisaanbieders, maar dat kunnen ook andere financiers zijn. Dat kan een provincie nu zijn of straks een gemeente die ons vraagt om iets uit te zoeken of een onderzoek te doen. Dus eigenlijk is dat wisselend.

Diana: En is er dan ook iets waarvan jullie de meeste opdrachten krijgen bijvoorbeeld van de provincies?

Mariska: Goede vraag. De helft, zeg 40% is instellingssubsidie. De rest zijn praktijkopdrachten. Met praktijkopdrachten bedoel ik opdrachten die we bij fondsen binnenhalen en opdrachten van een opdrachtgever. Ik weet niet zo goed hoe de verdeling daartussen is.

Diana: Dat maakt ook niet uit, ik was vooral nieuwsgierig.

Mariska: En wat ik dus vooral doe is vooral opdrachten rond pleegzorg en gezinshuizen. Meer pleegzorg dan gezinshuizen moet ik eerlijk zeggen. Rond gezinshuizen mag ik dus meedoen met een project professioneel ouderschap en ben ik namens het NJI contactpersoon namens de Alliantie kind en gezin. De Alliantie is een samenwerking van organisaties die eigenlijk als doel hebben dat als kinderen uit huis geplaatst worden, dat zoveel mogelijk kinderen in een gezin opgroeien. Dat is dus of een gezinshuis of in een pleeggezin. Er zijn dus een aantal bijeenkomsten per jaar waarbij je activiteiten met elkaar afsprekt en daar ga ik dan heen. Ik heb ook dat werkstuk geschreven over gezinshuizen (wat werkt in gezinshuizen red.). En we hebben onderzoek gedaan bij Parlan. Daar hebben we een praktijk evaluatie gedaan door middel van interviews met gezinshuisouders over wat er wel en niet goed ging. Dat zijn een beetje de projecten rond gezinshuizen die ik heb gedaan. De praktijk evaluatie bij Parlan was intern en is dus ook niet beschikbaar, helaas. Zij gebruiken dit om met gezinshuisouders in gesprek te gaan over wat wel en niet goed gaat.

- Diana: Wat is precies jouw taak binnen het RAAK project?
- Mariska: Ik zit in de expertgroep en ik kom dus naar de expert bijeenkomsten. Afhankelijk van de fase van het project krijgen we stukken om mee te lezen, denken we na over v ervolgstappen of over verspreiding van resultaten. Het hangt een beetje van de fase van het project af. Maar eigenlijk dus meedenken, feedback geven, advies geven op grote lijnen van het project.
- Diana: Oké. En hoe ben je daarbij gekomen?
- Mariska: Eigenlijk via een collega. Want mijn collega Mariska van de Steege was betrokken bij het project bij aanvang. Zij is toen weggegaan en zij heeft aan mij gevraagd of ik haar activiteiten rondom gezinshuizen wilde overnemen omdat ik dat werkstuk daarover had geschreven en het één en ander afwist van gezinshuizen. Dus vandaar dat ik toen haar rol over heb genomen in die expertgroep.
- Diana: Het lijkt wel heel afwisselend, jouw baan in elk geval.
- Mariska: Ja zeker, want voor pleegzorg bijvoorbeeld zijn we nu richtlijnen aan het schrijven voor professionals, aanbevelingen voor het dagelijks werk. En dat is dan weer samen met professionals, samen met cliënten, samen met onderzoekers.
- Diana: Maar dan wel samen met cliënten?
- Mariska: Ja, want daar is een cliëntentafel in het leven geroepen. Dat is eigenlijk een groep van kinderen en ouders die meedenken over die richtlijnen. Maar dan is het echt bedoeld als input voor het project en het is niet dat wij hen gaan helpen. Dus we hebben wel contact met cliënten en ouders, maar dan bij ontwikkeling van projecten en dan hun input daarin. Maar niet een hulpverleningsrelatie. Dat is denk ik het belangrijkste onderscheid.
- Margreet: Jullie staan dan ook wel heel dicht bij de praktijk, als cliënten daar input in hebben.
- Mariska: Ja. Gelukkig wel. Maar dat kan ook anders hoor. Als je een dossier schrijft dan is er soms ook vrij weinig contact met de praktijk en veel werk achter de computer. Maar dat verschilt een beetje per project.
- Diana: Hoelang doe je dit nu al?
- Mariska: Bijna vijf jaar.
- Diana: Wat voor opleiding heb je hiervoor gedaan?

- Mariska: Ik heb aan de universiteit Utrecht eerst algemene sociale wetenschappen gedaan, toen een master maatschappelijke opvoedingsvraagstukken. Dus ik ben geen orthopedagoog maar ik houd me meer bezig met ontwikkelingen op beleidsniveau.
- Diana: Oké. We hadden je artikel gelezen van *wat werkt in gezinshuizen*, en daar hadden we ook nog wat vragen over. Waar wij eigenlijk eerst benieuwd naar zijn is of er veel onderzoek gedaan is naar gezinshuizen, want wij kunnen dat niet echt vinden.
- Mariska: Het is voor mij al even geleden dus ik hoop dat ik jullie vragen kan beantwoorden. Maar er is weinig onderzoek naar gezinshuizen gedaan. Er is in Nederland wel wat onderzoek gedaan, maar heel veel praktijkonderzoek. Niet echt effect onderzoek en ook vaak heel kleinschalig en vaak ook oud. Het ingewikkelde is dat er internationaal eigenlijk wel vormen zijn die een beetje lijken op gezinshuizen, maar ook weer niet precies hetzelfde zijn. Dus dan heb je vormen die er een klein beetje op lijken, waar dan wat onderzoek naar is gedaan, maar het is eigenlijk heel beperkt. En dan weet je ook niet of het toepasbaar is voor de Nederlandse gezinshuizen. Dus nee, er is heel weinig onderzoek gedaan gezinshuizen. Het is ook niet gek dat je het niet kunt vinden. Want dat werkstuk schrijven was echt een bij elkaar sprokkelen van allerlei dingen.
- Diana: We zagen dat je wel verschillende vormen uit andere landen beschreef, zoals SOS kinderdorpen. Wat lijkt er het meest op?
- Mariska: Ja dat lijkt er een beetje op, maar er zijn toch ook verschillen. Ik denk misschien dat Teaching Family Homes er het meest op lijkt. Omdat daar toch ook professionele opvoeders zijn die wel met het doel om de ontwikkeling van het kind te stimuleren daar met de kinderen samenleven. SOS kinderdorpen neigt voor mijn gevoel veel meer naar een pleeggezin. Kinderen zitten daar niet zozeer met problemen en de opvoeders zijn ook niet perse professioneel. Dus dat staat er voor mijn gevoel toch wat verder van af. En som heb je hele kleinschalige residentiële groepen, dat lijkt er dan misschien ook wel weer op.
- Diana: Maar niets wat precies het zelfde is?
- Mariska: Nee, ik heb niet iets kunnen vinden wat precies hetzelfde is. Het lijkt toch een vrij Nederlands concept. Op zich is kleinschalig residentieel niet alleen een Nederlands concept, maar je ziet gewoon dat er heel veel verschillende varianten zijn in de praktijk. En dat er niet één concept is wat je kunt vergelijken met andere landen. Dat is het ingewikkelde daarvan.
- Diana: Dat is wel lastig onderzoek doen.
- Mariska: Ja zeker. Want je hebt eigenlijk vrij weinig kennis waar je je op kunt baseren. Dat is ook voor jullie literatuurstudie ingewikkeld.

- Margreet: Aan de andere kant ook makkelijk want wat je vindt, daar kan je wat over zeggen. Je hebt geen grote bak waar je uit moet gaan kiezen.
- Mariska: Er zijn ook nog wat leuke scripties van studenten de laatste jaren verschenen. Je kunt dat vinden op gezinspiratieplein.com. Daar staan op zich ook nog wel interessante Nederlandse onderzoeken. En vooral bij jullie school vandaan, vanuit de CHE. Dus dat is op zich wel heel goed, dat er meer onderzoek komt.
- Diana: Het wordt volgens mij steeds meer ook, gezinshuizen. Want we hadden het er met Ellen Schep over, onze afstudeerbegeleidster, dat als je nu naar vacatures kijkt dat er heel veel vacatures zijn voor gezinshuisouder of pleegouders. Maar is daar dan steeds meer vraag naar, weet jij hoe dat zit?
- Mariska: Nou, er is nu wel een tendens in het land dat er steeds vaker gekozen wordt voor gezinsvormen, kleinschalig. En dat heeft denk ik ook te maken met de nieuwe jeugdwet. Die is pas aangenomen door de Tweede- en Eerste Kamer. Daar staat in dat als een kind uit huis wordt geplaatst, de eerste voorkeur is dat het kind in een pleeggezin of gezinshuis gaat opgroeien. Plus dat de Alliantie daar heel erg voor lobbyt. Plus dat er steeds meer onderzoek komt waaruit blijkt dat een gezinssituatie voor kinderen een betere optie lijkt dan een leefgroep. Dus zo zijn er denk ik een aantal factoren die er voor zorgen dat je die beweging ziet.
- Diana: Het valt wel op inderdaad. Want als je dan bij bijvoorbeeld Lindenhout kijkt dan heb je alleen maar een vacature voor logeerhuisouders.
- Margreet: En bij het leger des Heils ook.
- Mariska: Klopt het is echt wel een beweging die gaande is.
- Diana: Maar neemt de residentiële opname dan af?
- Mariska: Goede vraag, dat weet ik niet, helaas. Ik heb toevallig net een vooronderzoek gedaan voor de Alliantie, want die wil natuurlijk heel graag weten hoeveel kinderen in pleeggezinnen en hoeveel kinderen er in gezinshuizen wonen en hoe dat zich verhoudt tot leefgroepen. Maar daar zijn eigenlijk nauwelijks cijfers over bekend. Dus dat weten we eigenlijk niet goed. Sterker nog, over het aantal uithuisplaatsingen en een internationale vergelijking daarvan is het heel moeilijk om daar cijfers van te verzamelen.
- Diana: Maar geven de jeugdzorg instanties de cijfers dan niet uit?
- Mariska: Ja er zijn wel cijfers maar de vraag is dan: Welke cijfers gebruik je precies en hoe kun je die vergelijken met andere landen bijvoorbeeld? Er zijn wel wat cijfers maar in ieder geval niet de cijfers die iets zeggen over de verhouding pleegzorg, gezinshuizen ten opzichte van het totaal aantal uithuis geplaatste kinderen.

- Diana: Want zou het dan ook kunnen dat er in totaal meer kinderen uit huis geplaatst zijn en dat daardoor ook er meer vraag is naar gezinshuisouders?
- Mariska: Ja dat zou goed kunnen terwijl je dat absoluut niet wilt. Nee dat weten we dus niet.
- Margreet: Het concept gezinshuis is niet heel nieuw toch?
- Mariska: Het bestaat al langer inderdaad. Ik heb het zelf niet meegemaakt van dichtbij, maar van wat ik zo tegen kwam in oude publicaties bestaat het echt al 40, 50 jaar.
- Margreet: Toch wel bijzonder dat er dan helemaal niet veel onderzoek naar is gedaan.
- Diana: Ja. Je had het ook al wel een beetje beschreven, maar wat is nou het punt waarin een gezinshuis zich onderscheid van een pleeggezin?
- Mariska: Een heel opvallend onderscheid is denk ik het feit dat gezinshuisouders betaald krijgen. Maar ook dat er daarmee eisen worden gesteld of aan de opleiding of aan de competenties die ze moeten hebben. Een beetje afhankelijk van de zorgaanbieder. Bij een zorgaanbieder moeten ze meestal een HBO op pedagogisch gebied hebben, tenminste dat denk ik. En bij gezinshuis.com doen ze een competentie analyse en moet je bepaalde competenties hebben.
- Diana: Maar dan hoeft je niet perse een opleiding gedaan te hebben bij gezinshuis.com?
- Mariska: Nee volgens mij hoeft je niet perse een pedagogische opleiding gehad te hebben als je wel de competenties hebt waarvan zij zeggen dat je die nodig hebt. Maar dat zou je voor de zekerheid op de website van gezinshuis.com moeten checken hoe dat zit. En een belangrijk verschil tussen pleegzorg en gezinshuizen is volgens mij ook wel de complexiteit van de problematiek van kinderen. Ik weet niet of jullie daarnaar op zoek zijn.
- Diana: Dat kwamen we inderdaad wel tegen. Is het dan zo dat als een kind een diagnose heeft dat het dan eerder bij een gezinshuis wordt geplaatst dan bij een pleeggezin?
- Mariska: Ik weet niet hoe dat in de praktijk gaat. Ik heb het idee dat het nu in de praktijk zo is dat er vaak eerst een pleeggezin wordt geprobeerd. En wat je vaak ziet is dat kinderen die in gezinshuizen wonen bijvoorbeeld al een aantal mislukte plaatsingen in pleegzorg hebben meegemaakt, uit een leefgroep komen, en dan vervolgens naar een gezinshuis gaan. Maar ik weet eerlijk gezegd niet zo goed hoe in de praktijk die keus gemaakt wordt. Of dat gebeurt op basis van een diagnose of dat dit gebeurt op basis van een inschatting van een begeleider. Goede vraag.
- Diana: We komen een aantal keer tegen dat het vooral aan de problematiek van de kinderen ligt, dat ze daardoor in een gezinshuis worden geplaatst. Dus dan lijkt het

vanzelfsprekend dat als er een diagnose is dat je dan naar een gezinshuis gaat. Maar het zou inderdaad ook aan het aantal mislukte plaatsingen kunnen liggen.

Mariska: Nou ja, de vraag is of er altijd diagnostiek plaatsvindt. En zo ja of dat de belangrijkste reden is om een kind in een gezinshuis te plaatsen of is de reden dat pleegouders het niet trekken en er een professional nodig is die 24 uur per dag beschikbaar is. Want dat is natuurlijk ook nog wel een verschil. Een pleegouder kan er een baan naast hebben. Dit gebeurt bijna altijd, omdat pleegzorg voor hen geen inkomsten is. In ieder geval dat één van de twee een baan heeft. En soms ook allebei. Een beetje afhankelijk van hoe het te combineren is en hoe oud kinderen zijn en hoe vaak de kinderen er zijn.

Diana: Bij het bekijken van de beelden zien wij ook dat één van de ouders een baan heeft.

Mariska: Voor de één is dan de baan gezinshuisouder en de ander heeft dan vaak een externe baan.

Diana: Dat is wel grappig want uit de zes gezinshuizen is meer dan de helft de gezinshuisouder de vader. Terwijl je zou zeggen dat dat andersom is. Bij het gezinshuis wat wij bekeken hebben is dat net anderhalf jaar geleden gewisseld. Je merkt ook verschil tussen een vader en moeder. Daar hadden we het vrijdag ook over, wat een gezinshuisvader precies doet en wat een gezinshuismoeder precies doet.

Mariska: Ja dat geloof ik. Qua manier van werken.

Diana: Één van onze deelvragen is ook dat we gaan kijken naar de interactionele vaardigheden, wat daarover bekend is in de literatuur. Ik vroeg me af zijn er speciale vaardigheden die gezinshuisouders nodig hebben bij het opvoeden van pubers?

Mariska: Interessante vraag. Ik kan er alleen iets over zeggen vanuit de pleegzorg. Want vanuit gezinshuis literatuur of vanuit de projecten die ik doe vind ik het heel moeilijk om dat specifiek te benoemen en komt het ook weinig terug. Wat je in de pleegzorg wel ziet is dat je aan de ene kant standaard vaardigheden nodig hebt om te kunnen begrenzen, bijvoorbeeld sensitief zijn, bijvoorbeeld responsief zijn, eigenlijk zo'n standaard rijtje. We verwijzen bijvoorbeeld naar Tripple-P en PMTO. Beiden hebben een aantal opvoedprincipes in het programma, zij noemen dat de basis voor opvoeden zeg maar. Ze zeggen in de pleegzorg, ieder kind heeft behoefte aan een normale opvoeding dus ook pleegkinderen, en ik kan me voorstellen dat dit voor gezinshuis kinderen ook geldt. Wat we in de pleegzorg wel ook zien is dat pleegkinderen vaak een trauma hebben en achterlopen in de ontwikkeling of gedragsproblemen hebben. Dat is waardoor het opvoeden van een pleegkind vaak ook iets extra's met zich mee brengt dan het opvoeden van hun eigen kind. En dan moet je specifiek denken aan het opvoeden van een kind met trauma. Dus hoe ga je om bijvoorbeeld met seksueel overschrijdend gedrag, of hoe ga je om met een kind

wat het heel moeilijk vind om dicht bij jou in de buurt te komen of hoe ga je om met een kind wat schrikt van een man. Er kan van alles gebeurd zijn in het verleden van het kind wat extra vraagt van jou als opvoeder. En wat dan wel weer heel lastig is, is wat vraagt het dan precies. We hebben daar geen literatuur over kunnen vinden. Trouwens er zijn wel een aantal publicaties. Er is toevallig een nieuwe training, zorgen voor getraumatiseerde kinderen van Koppen en Kregten, en daar staan wel wat concrete dingen in. Maar dat is veelal gebaseerd op praktijk ervaring. Naar mijn weten is het niet onderzocht. Een ander ding is bijvoorbeeld hoe ga je om met hechting en loyaliteit. Kinderen die ook nog ouders hebben en die het misschien moeilijk vinden om zich te verhouden tot pleegouders of die probleemgedrag laten zien als ze bij ouders zijn geweest of die een heel problematisch gehechtheids verleden hebben waardoor ze het moeilijk vinden om met jou een band aan te gaan. Met name met betrekking tot gehechtheid zijn er wel een aantal specifieke trainingen voor pleegouders over wat het van je vraagt en hoe je dat kunt leren. En je moet dan met name denken aan responsief en sensitief reageren en hoe je dat kunt vormgeven in de praktijk.

Diana: Dat komt je inderdaad ook vaker tegen in de theorie.

Mariska: Ja. Het is natuurlijk nog steeds niet super concreet maar dat zijn eigenlijk de enige dingen die we echt weten. Plus wat je ziet is toch wel dat kinderen vaak gedragsproblemen hebben. Dus hoe ga je daar mee om.

Diana: Zijn er cursussen of tips voor hoe je daar mee om kan gaan?

Mariska: Dat is een goede vraag. Volgens mij verschilt dat een beetje per organisatie, wat voor voorbereidingstraining er is en wat voor aanvullende opleidingen er zijn. Er zijn voor zover ik weet geen landelijke opleidingen voor gezinshuisouder. Voor pleegouders heb je dan nog de staptraining, maar die wordt ook vaak in iedere organisatie net iets anders aangeboden. Dus je hebt de algemene opleidingen, HBO en universiteit, en daarnaast hebben de organisaties toch vaak zelf hun eigen trainingsaanbod waar pleegzorg ouders en gezinshuisouders gebruik van kunnen maken.

Diana: Maar dat verschilt dus heel erg per organisatie?

Mariska: Ja, dat idee heb ik wel. En bijvoorbeeld in de pleegzorg heb je wel dan de Stap-training. Dat is wel een soort landelijke training die door meerdere aanbieders wordt gebruikt.

Diana: Die gebruiken ze in Ede bij Lindenhout ook wel.

Mariska: Ja, dat zou goed kunnen. Maar goed, je ziet ook in de praktijk dat ze dat allemaal weer op hun eigen manier doen. Dus er is wel veel diversiteit. Het is niet zo dat er maar één opleiding voor gezinshuisouder of één opleiding voor pleegouder is.

- Diana: Terwijl het wel belangrijk is dat je echt de goede kennis hebt. Want als je kijkt vanuit trauma's, loyaliteit, gedragsproblemen, hechting.
- Mariska: Ik weet niet wat het opleidingsaanbod van gezinshuis.com is, misschien dat zij een specifiekere opleidingsaanbod hebben, dat zou kunnen. Dat weet ik eerlijk gezegd niet goed.
- Diana: En als we dan naar die loyaliteit kijken. We zien in de beelden ook dat het verschilt hoe de gezinshuisouder omgaan met de biologische ouders. Wat is daarin echt van belang?
- Mariska: Die vraag kan ik weer alleen beantwoorden vanuit de pleegzorg. Wat we bij de pleegzorg ook in onderzoek zien is dat het voor ouders heel belangrijk is dat ze een rol krijgen in het leven van het pleegkind. En dat de pleegouders hen er bij betrekken bij bijvoorbeeld belangrijke gebeurtenissen, bij afspraken over kleding keuze, hoe wordt het haar geknipt, dat soort dingen, afspraak maken over verjaardagen, Moederdag, Vaderdag. Dat ze op belangrijke momenten zeg maar op bezoek kunnen komen in het gezinshuis of dat ze bij hun op bezoek komen. Dat daar in ieder geval afspraken over worden gemaakt. Ze hebben een hele voorgeschiedenis met allemaal problemen vaak, en dat pleegouders dan niet veroordelen. Maar dat tot zich nemen en accepteren dat dit zo is. Dat ze niet het gevoel krijgen dat pleegouders hen daarom veroordelen.
- Margreet: Dat ze er niet boven staan.
- Mariska: Ja, inderdaad. Verder zie je ook in onderzoek dat het voor het kind heel belangrijk is. Of nee, kwam dat nou uit onderzoek of uit die praktijk bijeenkomsten die we hebben gehad, dat weet ik even niet meer. Maar dat het voor het kind heel belangrijk is dat de ouder het kind toestemming geeft om in het gezinshuis te wonen. Dus dat het niet zo is dat de ouder zegt: "je mag daar niet van mij wonen maar het moet van Bureau Jeugdzorg, maar ik vind het goed dat jij daar woont". Om zo toch het kind te helpen om zich aan te passen in het pleeggezin, en niet het gevoel te hebben ik mag hier eigenlijk niet zijn. Ja, en verder in de omgang met ouders en pleegouders...
- Margreet: Vooral betrekken bij alledaagse dingen, dat ze toch het gevoel hebben dat ze een soort van invloed hebben, erbij betrokken worden. Dat ze weten wat er gebeurt.
- Mariska: Ja, sterker nog, niet het idee hebben dat ze invloed hebben maar dat je met ze samenwerkt als ouders. Het zijn en blijven de ouders van het kind. En dus hebben ze een hele belangrijke positie in jouw leven en in de relatie die je hebt met een pleegkind. En hen daarin erkent en op die manier met ze samenwerken. Ik denk dat dat heel belangrijk is en ik denk ook dat ouders dat echt heel erg voelen als ze serieus genomen worden en een rol krijgen.

Diana: Maar dat lijkt mij ook wel weer lastig want ik heb het idee dat als kinderen uit huis worden geplaatst, dat die ouders al met zoveel hulpverleners te maken hebben gehad dat het vertrouwen in de hulpverlening een beetje geschaad is. Hoe kun je dat dan weer een beetje opbouwen?

Mariska: Ja dat klopt. Wat je heel vaak ziet is dat het ook helemaal niet goed gaat in de samenwerking tussen ouders en pleegouders. Wat we nu bijvoorbeeld in de richtlijnen pleegzorg zeggen is dat het heel belangrijk is dat ouders ook hulp krijgen bijvoorbeeld bij verliesverwerking om zeg maar te accepteren dat die plaatsing er is. En ook om samen te kunnen werken met pleegouders. Maar dat is heel lastig. En soms werkt het ook niet hoor. Het is een ideaal plaatje dat altijd samenwerking tussen ouders en gezinshuisouders of ouders en pleegouders mogelijk is. Soms lukt het gewoon niet. Dus ja, het is wel heel moeilijk ja.

Diana: Je zei net ook dat als kinderen naar een gezinshuis gaan er ook veel plaatsingen al mislukt zijn, dus ik kan mij voorstellen dat de biologische ouders er niet echt meer vertrouwen in hebben.

Mariska: Nee, en wat ik ook wel heb gehoord in interviews met gezinshuisouders is dat soms juist de samenwerking met ouders makkelijker gaat in gezinshuizen dan bij pleegouders, omdat het minder bedreigend is voor ouders als je kind opgroeit bij iemand die dat voor zijn werk doet, dat een professional voor jouw kind zorgt dan wanneer je kind opgroeit bij iemand die dat vrijwillig doet en jouw kind eigenlijk opneemt in zijn gezin. Dus het kan juist ook zo zijn dat het feit dat het kind in een gezinshuis woont dat dit meer afstand schept of zo dat het daarmee voor ouders makkelijker te accepteren is. Het is niet onderzocht maar het is wel iets wat ik terug hoor in gesprekken met gezinshuisouders.

Diana: In het onderzoek wat je gedaan hebt naar gezinshuizen. Heb je daar loyaliteit in terug gezien?

Mariska: Vrij weinig volgens mij. Volgens mij staat er niets in over loyaliteit. Het is zo weinig onderzocht en het onderzoek wat er dan is, nou ja dat gaat vaak niet over hele specifieke onderwerpen. Dus volgens mij heb ik daar niets in teruggevonden over loyaliteit. Ik heb wel een aantal interessante onderzoeken over loyaliteit in pleegzorg. Vinden jullie dat interessant?

Diana: Ja

Margreet: ja

Mariska: ik heb één artikel uitgeprint. Dat is van een aantal pleegzorg onderzoekers en zij beschrijven daarin onderzoek wat ze hebben gedaan wat heel interessant is waarbij ze kinderen vroegen naar wie zijn voor jou de belangrijkste personen. En dan vragen ze dus om zeg maar, het kind staat in het midden en dan mogen ze in de ringen die

daaromheen staan zeg maar de personen opschrijven die voor hen belangrijk zijn. En dan kijken ze dus op welke plaats staan ouders, op welke plaats staan pleegouders, hoe verhoudt dit zich tot elkaar. En dat is heel interessant, zeker ook omdat ze zeggen naar mate het kind jonger wordt geplaatst, hoe langer het in het pleeggezin woont, verschuift die loyaliteit heel erg naar pleegouders. En dat zou dus invloed moeten hebben op de beslissingen die je neemt over bijvoorbeeld waar het kind gaat opgroeien, dus die (artikel) is op zich wel interessant. En dit is een stukje wat ik zelf een keer geschreven heb over loyaliteit maar dan verwijs ik vooral hiernaar. Dus misschien een handige samenvatting. Dus weinig onderzoek naar loyaliteit in gezinshuizen. Misschien één van jullie medestudenten, iemand die voor jullie...

Diana: Ja ook over existentiële loyaliteit.

Margreet: Ja maar niet heel specifiek met betrekking tot gezinshuizen. Maar je zei net iets over hechting. Stel dat een kind niet goed gehecht is, dat heeft heel veel invloed op de relatie met de gezinshuisouder en kan eventueel ook loyaliteit in de weg staan. Hoe verhoudt zich dan loyaliteit tot hechting?

Mariska: Dat is een hele goede. Voor mijn gevoel zijn het twee aparte dingen. Hechting zegt iets over de relatie die je met iemand anders bent aangegaan. En een kind heeft bijvoorbeeld een goede of verstoorde hechtingsrelatie met ouders maar kan altijd zich opnieuw hechten aan iemand anders. Dus kan opnieuw goede hechtingservaringen opdoen met een pleeg- of gezinshuisouder en dan alsnog een goede band aangaan met die ander. Hechting is zeg maar een kenmerk van de relatie tussen ouder en kind, maar het kind kan ook een hechtingsrelatie met gezinshuisouders. En die twee kunnen elkaar wel beïnvloeden, want als die hechtingsrelatie helemaal niet goed was (met biologische ouders) dan kan dit (de relatie met de gezinshuisouder) wel veel moeilijker zijn dan wanneer die hechtingsrelatie wel goed was. Dus dit zie ik meer als twee relaties die elkaar wel kunnen beïnvloeden. Maar bij loyaliteit gaat het nog veel meer over de verhouding tussen ouders en gezinshuisouders en hoe het kind zich daar toe verhoudt.

Margreet: Dus loyaliteit ligt ook deels dan buiten het kind en een deel over de relatie tussen biologische ouder en gezinshuisouder?

Mariska: Nee dat denk ik niet. Maar het gaat altijd over het kind ten opzichte van ouders en gezinshuisouders. Dus je hebt altijd de interactie tussen die drie om iets te kunnen zeggen over loyaliteit.

Margreet: Stel dat je als kind een slechte hechting hebt gehad met je eigen ouders, dus dat je onveilig gehecht bent, dan zou dat deels invloed kunnen hebben op die een kind aangaat met gezinshuisouders. Maar zonder hechting kun je je misschien ook niet loyaal opstellen naar je gezinshuisouder, dat gaat misschien wel tegelijk op, of niet? Daar kun je in de literatuur namelijk niet heel veel over vinden maar ik heb wel het idee dat dit met elkaar te maken heeft.

- Mariska: O dat is een goede vraag. Kun je loyaal zijn aan iemand zonder gehecht te zijn? Nou ja, als je kijkt naar de hechtingstheorie, dan zeggen onderzoekers eigenlijk een kind hecht zich altijd aan diegene die hem op dat moment opvoedt. Dus een kind zal zich altijd hechten aan een gezinshuisouder alleen afhankelijk van die relatie tussen die twee kan dat een veilige hechting zijn of een onveilige hechting. En dan is wel de vraag, er is natuurlijk geen zijnsloyaliteit of existentiële loyaliteit tussen kind en gezinshuisouder, en als er dan sprake is van een onveilige hechting bouwt het dan wel loyaliteit op richting de gezinshuisouder. En dat weet ik eerlijk gezegd niet.
- Diana: Goede aanbeveling voor een vervolg onderzoek.
- Mariska: Het is een hele goede vraag. Want je kunt wel zeggen er is altijd een hechting, goed of niet goed. En er is altijd bestaansloyaliteit tussen kind en ouder. Maar als er een onveilige hechting is tussen kind en gezinshuisouder kan het dan zijn dat het niet loyaal is richting de gezinshuisouder.
- Margreet: Maar hechting is er dus in principe altijd. Goed of niet goed?
- Mariska: Ja. Dat is in ieder geval wat je in onderzoek terug ziet. Als je daar iets meer over wilt lezen, Femmie Juffer heeft een interessant artikel hierover geschreven.
- Margreet: Ja. Is dat niet hetzelfde stuk wat ze geschreven heeft voor de politiek?
- Mariska: Dat weet ik niet. Ze heeft een stuk voor de Raad van de Rechtspraak geschreven. Ik weet alleen niet of dat dezelfde is als die jij bedoelt. Maar ik kan me voorstellen dat de strekking hetzelfde is. Het zal vast op hetzelfde onderzoek gebaseerd zijn.
- Margreet: Dat ging volgens mij ook over wat jij zei over die aanbeveling voor gezinshuizen of zo iets. Maar ik moet hem nog helemaal goed lezen.
- Mariska: Maar het zou interessant kunnen zijn.
- Margreet: Oké.
- Diana: Er is zoveel literatuur over pleegzorg inderdaad en dan moet je ook een beetje gaan kaderen: wat gaan we wel gebruiken en wat gaan we niet gebruiken> En over gezinshuizen is weer bijna niets dus dat hoeft je niet zoveel te kaderen.
- Mariska: En aan de andere kant is het ook zonde om geen pleegzorg literatuur te gebruiken. Want ik denk dat er ook veel parallellen in zijn. Veel meer kennis, dus ja.
- Diana: Want wat voor parallellen zie jij dan tussen de pleegzorg en gezinshuizen?

- Mariska: Het zorgen voor een kind wat niet je eigen kind is. En daarbij ook te maken hebben met ouders die al dan niet betrokken zijn bij het leven van het kind. En ook wel de wereld die het met zich mee brengt. Dus er woont een kind in jou huis met een traumatische geschiedenis die vaak ook een behandelaar heeft; er is een plaatser bij betrokken; je krijgt een begeleider; een pleegzorgbegeleider of een gedragswetenschapper. Het is natuurlijk niet alleen een kind in je huis, maar het is een hele wereld die dat met zich meebrengt en waar je ook mee zult moeten dealen. Dus dat. Een getraumatiseerd kind opvoeden; zorgen voor een kind dat niet van jezelf is; de wereld die er bij komt kijken; omgang met ouders; de invloed die het heeft op je eigen gezin. Dus dat er een kind meer is dan jij en je kinderen. Er zijn allerlei factoren die dat gaat beïnvloeden. En wat betekent dat voor je eigen kinderen, wat vind je daarvan en hoever ga je daarin?
- Margreet: Je zei net voor biologische ouders kan het soms minder bedreigend zijn als een kind opgroeit bijvoorbeeld in een gezinshuis, zou dat voor het kind uitmaken of hij opgroeit in een pleeggezin of in een gezinshuis?
- Mariska: Oh, goede vraag.
- Margreet: We doen het goed vandaag.
- Mariska: Heel interessant, ik wou dat ik alle antwoorden had. Ik kan hier alleen maar over filosoferen. Nou ja ik kan me voorstellen dat het wel uitmaakt in die zin Volgens mij zeiden de gezinshuisouders dat soms ook, dat kinderen als ze dan bijvoorbeeld boos zijn ook wel eens zeggen: "maar je houdt niet echt van mij, je krijgt hiervoor betaald, dit is jou werk". Dus dat dat voor kinderen wel anders kan voelen omdat zij weten dat diegene betaald krijgt om voor hen te zorgen. Dus dan kunnen ze gaan twijfelen over houdt diegene wel echt van mij en doet die dat omdat hij mij aardig vindt of doet ie dat omdat hij ervoor betaald krijgt. Dus ik kan me voorstellen het voor kinderen soms vraagtekens kan oproepen over is die ander echt oprecht en houdt die van mij of doet hij dat voor zijn werk zeg maar. Tegelijkertijd kunnen pleegouders voor kinderen soms ook wel heel dichtbij komen, te dichtbij als ze het moeilijk vinden om relaties aan te gaan. En kan het dan misschien makkelijker zijn om in een gezinshuis te wonen omdat gezinshuisouders dat voor hun werk doen en dus automatisch, nou ja het lijkt een soort afstand te creëren.
- Margreet: Ook naar biologische ouders misschien
- Mariska: Ja inderdaad. Dat is juist hetgeen wat soms maakt dat het voor ouders misschien makkelijk te accepteren is.
- Margreet: En voor kinderen misschien ook.
- Mariska: Ja dat zou kunnen.

- Margreet: Het is niet een vervanging voor hun ouders of zo. Het staat veel verder van ze af.
- Mariska: Ja. Maar goed dat zijn allemaal dingen die ik uit de praktijk hoor en die niet kan ik niet allemaal onderbouwen met onderzoek. Maar goed ik kan me voorstellen dat dat wel een verschil kan maken.
- Diana: Aan het begin hadden we het even over onderzoek in het buitenland. Wij wilden eigenlijk ook nog wat Engelstalige literatuur gebruiken maar we kunnen het echt nergens vinden. Heb jij daar nog tips voor? Onderzoeken waarvan je zegt nou die kun je wel echt gebruiken?
- Mariska: En dan over loyaliteit? Of waar precies over?
- Diana: Een beetje over gezinshuizen of een vorm die daar dan misschien op lijkt, en over loyaliteit, dat vinden we ook fijn.
- Margreet: Loyaliteit is misschien niet een begrip waar je heel erg verschillend over kunt denken. Er zijn misschien Dat weet ik eigenlijk ook niet.
- Mariska: Dat weet ik ook niet zo goed. Ja voor internationale literatuur over gezinshuizen denk ik dat werkstuk wat ik heb aan internationale referenties dus daar zou je in kunnen kijken of je een aantal van die bronnen kunt vinden. Qua loyaliteit, ik zit even te denken heb ik internationale bronnen. Wat je zou kunnen doen, we hebben voor de richtlijn pleegzorg hebben we het voor pleegzorg op een rij gezet maar volgens mij zijn dat allemaal Nederlandstalige bronnen. Je zou nog kunnen kijken op de website van SCIE, dat is www.scie.com volgens mij. En als dat hem niet is dan kun je even op die afkorting zoeken. Dat staat voor Social Sare Institute of Exelence. En zij zijn een Engelstalig kennisinstituut en zij hebben een 'Foster Care Guide' geschreven. Die staat op hun website en daar hebben ze dus over allerlei verschillende onderwerpen internationale literatuur op een rij gezet en daar een review over geschreven, dus eigenlijk een soort samenvatting van wat komt hier uit. En ik weet even niet zeker of zij ook over loyaliteit hebben geschreven maar je zou die eens kunnen checken of daar internationale bronnen staan. Maar ik weet dus niet specifiek over loyaliteit. Sowieso iets over hechting.
- Diana: En over die andere deelvraag over opvoedvaardigheden staat er misschien ook wel wat over in.
- Mariska: Ja. En wat ik zelf heel veel gebruik om internationale literatuur te zoeken, maar ik weet niet zo goed of jullie daar toegang toe hebben, is bijvoorbeeld PsychInfo. Dat is een databank waarin je literatuur kunt zoeken en daar staat heel veel literatuur over pedagogiek en psychologie in. Maar ik heb geen idee of jullie daar toegang toe hebben, je hebt namelijk toegangscode nodig, je mag daar niet zomaar in.
- Diana: We hebben een aantal toegangscode van de Koninklijke Bibliotheek.

- Mariska: Het zou kunnen hoor dat jullie daar in kunnen. Want anders zou ik eens kijken in PsychInfo, gewoon eens met wat Engelstalige zoektermen. Ik weet eerlijk gezegd niet eens wat goede vertalingen zijn. Loyalty. Ik denk dat als je een beetje googled en wat zoektermen uitprobeert dat je er snel genoeg achter komt of het de juiste termen zijn of niet. Attachement. Dus dat zou je kunnen proberen.
- Diana: Dan kunnen we in ieder geval weer wat verder.
- Mariska: En verder...
- Margreet: Ik bedoel als je er nu niet direct op komt dan is er waarschijnlijk ook niet iets wat heel belangrijk is. Misschien wel ergens, maar je weet nu niet iets waarvan je zegt: nou dit moet je echt gelezen hebben, dit is echt heel belangrijk.
- Mariska: Qua internationale literatuur?
- Margreet: Ja. Er zal vast wel iets zijn maar er is niet iets wat jij vaak gebruikt hebt of...
- Mariska: Ja, ik gebruik heel veel Nederlandse literatuur omdat er over deze onderwerpen toch wel redelijk wat, in ieder geval over hechting heb je bijvoorbeeld Femmie Juffer. Dus dan ben je niet zo gebonden. Er is één artikel, dat is een meta-analyse, van Juffer, Eisendoorn en nog een aantal en dat is wel een heel beroemd onderzoek over hechting van volgens mij pleeg- en adoptiekinderen.
- Margreet: We gaan sowieso even kijken wat zij allemaal geschreven heeft (Femmie Juffer red.).
- Mariska: Ik weet even niet meer hoe die heet. Ik denk dat je hem wel kunt vinden als je dat werkstuk over pleegzorg erbij zoekt en dan het stuk over hechting. Ik denk dat ik het daar wel in genoemd heb. Daarin zou je sowieso ook nog in kunnen kijken voor internationale literatuur over hechting en loyaliteit.
- Margreet: Ik had er ook al een paar geel gemaakt maar ik heb er nog niet naar gekeken.
- Mariska: Nee, dus je kunt of de bronnenlijsten checken of zelf gaan zoeken.
- Diana: Dan hebben we in ieder geval al weer wat opties.
- Mariska: Maar nee niet, ik bedoel er is van alles hoor, maar niet iets waarvan ik nu zeg, dat moet je in ieder geval gelezen hebben.
- Diana: Omdat er in de Nederlandse literatuur natuurlijk ook al heel wat over loyaliteit bekend is. Dat scheelt al een hoop.
- Mariska: In ieder geval vanuit pleegzorg.

Diana: Dat wel. Wij gaan zo meteen een stuk over gezinshuizen schrijven.

Margreet: Ja, dat kan iedereen ons stuk overnemen.

Diana: Even kijken, volgens mij hebben wij de meeste vragen wel gehad, toch?

Margreet: Ja volgens mij ook. We hebben eigenlijk geen vragen meer.

Mariska: Ik ben wel heel benieuwd wat jullie onderzoeksvragen zijn en hoever jullie nu zijn en wanneer jullie hopen klaar te zijn. Ik ben gewoon benieuwd naar jullie onderzoek.

Diana: Ja. Onze hoofdvraag is: welke interactionele vaardigheden, met betrekking tot loyaliteit, bevorderen aansluiting bij jongeren in gezinshuizen?

Mariska: Wauw.

Margreet: Dat is deelvraag drie volgens mij van het grote onderzoek en wij hebben dan onze hoofdvraag aangepast aan onze focus. Als eerste deelvraag hadden we wat is er in de literatuur bekend over loyaliteit in gezinshuizen.

Diana: En dan twee is wat is er bekend over interactionele vaardigheden.

Mariska: In gezinshuizen, of niet

Diana: Nou wat breder.

Margreet: En dan gaan we uiteindelijk wel kijken wat er in gezinshuizen van toepassing is.

Diana: En onze derde vraag is wat zien we in de beelden eigenlijk van loyaliteit in gezinshuizen. En dat is wel leuk, want met ons literatuuronderzoek zijn we op zich best wel een eindje, want we zijn in januari ook al wel begonnen. Dus daar schieten we op zich al wel aardig mee op. En dan gaan we nu met de derde deelvraag vooral bezig met de videobeelden bekijken. En we hadden echt een heel mooi fragment, die had jij gezien volgens mij hè, dat die gezinshuismoeder in gesprek gaat met een puber over dat ze het zo knap vindt dat zijn biologische moeder het allemaal goed vindt en hoe belangrijk dat is, dus dat is echt een heel mooi fragment.

Margreet: Ze geeft eigenlijk een hele literatuurstudie aan die jongen over loyaliteit. Ze kan het heel mooi koppelen.

Mariska: O heel mooi. Ook voor straks die training die het project gaat maken, dat is wel een leuk voorbeeld.

- Diana: Ja dat is heel leuk. Ik moet de fragmenten van de anderen nog even bekijken, ik ben benieuwd wat daar uit komt.
- Mariska: Of je daar nog mooie voorbeelden in tegen komt. Leuk hoor.
- Diana: Ja. Bij het gezinshuis wat wij hebben bekeken hebben ze het wel echt over de biologische ouders en proberen ze die ook volgens mij er echt bij te betrekken.
- Margreet: Tijd daarvoor te maken en telefoontjes... Dat die moeder bijvoorbeeld tijd maakt voor een telefoontje naar de biologische moeder samen met die puber. En gewoon interesse tonen als ze iets gedaan hebben met het gezin van herkomst.
- Mariska: Mooi. Dus daar is het eigenlijk heel gewoon.
- Diana: Het is wel, die pubers die zitten daar al wel al een vrij lange tijd, volgens mij. Volgens mij zitten ze daar al wel zes jaar of zo. Dus wat jij net zij van hoe langer ze daar ook zitten hoe meer ze misschien ook loyaal worden naar de gezinshuisouders, dat zie je ook wel een beetje. Het gaat wel allemaal heel vanzelf sprekend.
- Margreet: Ze luisteren allemaal ook wel heel goed. Vooral in het gezinshuis wat wij hebben gezien daar zijn de biologische kinderen van die ouders een beetje draakjes, die zijn ook een stuk jonger hoor, maar die gezinshuis kinderen die luisteren heel goed. En die gaan ook nergens tegen in.
- Diana: En nu hadden wij ook de beelden van een ander gezinshuis gekeken, van Wout. Die hadden we vrijdag ook besproken, waar heel veel kinderen aan tafel zaten. En dat is echt een heel ander gezin want het eerste gesprek ging daar direct over taakstraf en over drugs.
- Mariska: Ja, heftig hè.
- Diana: Ja dat was heel anders dus dan is het ook wel leuk om die verschillen eigenlijk te zien. Dus ik ben heel benieuwd naar al die andere fragmenten.
- Mariska: En of je daar dan ook rond loyaliteit fragmenten met loyaliteit tegen komt of minder. Dat is ook interessant als je ziet dat kinderen het moeilijk vinden bijvoorbeeld om met gezinshuisouders over ouders te praten.
- Diana: Ja. Een puber zegt natuurlijk al wel snel 'ja', 'best' of 'oké'.
- Mariska: Ja ja ja ja.
- Diana: Ik vind het wel heel leuk om te zien van iedereen. Van al die beelden.
- Mariska: Ja zeker. Wanneer moeten jullie klaar zijn?

Margreet: 19 mei moeten we het inleveren maar we willen het 5 mei volgens mij af hebben en dan feedback en dan hebben we nog een halve week om het te verbeteren.

Mariska: O ja. Slim dat je nog even één tussen feedback ronde hebt.

Margreet: We hebben elke keer nu al feedback gekregen. Elke keer leveren we het weer in en dan hebben we weer een afspraak.

Diana: Ellen is onze afstudeerbegeleider. Dus om de week of zo hebben we dan een afspraak en dan geeft ze feedback.

Margreet: Niet dat we aan het eind alles moeten veranderen.

Mariska: Nee als je al constant feedback krijgt dan weet je eigenlijk al wel dat als je dat allemaal netjes aanpast dat het dan goed gaat komen toch.

Diana: Ja. Maar het is wel een heel leuk onderzoek inderdaad.

Mariska: Ja interessant. Ook omdat jullie beelden mogen kijken.

Margreet: Ja dat is echt heel leuk.

Diana: Ik vind het ook wel heel bijzonder dat je bij iemand naar binnen toe mag kijken. En die mensen maken er ook best wel een grapjes over.

Mariska: Ja? Over de camera?

Margreet: Ja, dan zeggen ze: "dan kijken we de beelden terug en dan zien we precies wie er begonnen is".

Mariska: Ja dus over wie dan wat heeft gedaan.

Margreet: En als ze gek hebben gedaan: "het staat allemaal op de camera".

Mariska: Ja. Nou ik ben heel benieuwd. Als jullie onderzoek af is vind ik het heel leuk om het te krijgen.

Diana: Ja. We zullen hem doorsturen.

Mariska: Ja hartstikke leuk. Alle kennis die er beschikbaar komt over gezinshuizen is welkom.

Diana: Ja. Ik schrijf zo even op dat we hem doorsturen want anders vergeten we dat.

Margreet: Je komt ook wel heel veel nieuwe dingen tegen waarvan je denkt: o daar zouden we nog allemaal interviews over kunnen doen met die pubers bijvoorbeeld.

Mariska: Ja om dat uit te diepen.

Margreet: Ja. Je weet natuurlijk niet wat ze denken en hoe ze het bedoelen.

Mariska: En waarom ze het doen.

Margreet: Ja precies.

Diana: Maar er was misschien wel mogelijkheid om in ieder geval ook interviews te doen met de gezinshuisouders.

Margreet: Ja maar ik weet niet of dat qua tijd kan. Het is sowieso heel interessant, maar hoe kun je dat in je onderzoek passen?

Mariska: Ja dat snap ik ook.

Diana: Maar het is allemaal zo leuk. Maar we zullen hem in ieder geval sturen als hij af is.

Mariska: Ja, hartstikke goed, leuk.

7.2 Interview Kees Verduijn

Bij het uitwerken van dit interview is ervoor gekozen om het opgenomen gesprek woordelijk te transcriberen. Hiermee wordt bedoeld dat aan de hand van de geluidsopname het interview uitgeschreven wordt. Hierbij worden niet relevante teksten, herhalingen of taalfouten eruit gehaald. Er wordt zo dicht mogelijk bij het origineel gebleven qua woordkeuze en dergelijke.

Bronverwijzing

Pluim, N. (2014). *Interviews afnemen en uitwerken*. Geraadpleegd op 18 maart 2014, van <http://www.bureauvoorondersteuningbijonderzoek.nl/interviews>

Datum: 10 april 2014
Met: Kees Verduijn
Door: Diana van de Vliert & Margreet Oosterhoff
Waar: Christelijke Hogeschool Ede

Diana Wil jij beginnen?

Margreet Eigenlijk wilden we eerst even vertellen wat we precies doen voor ons onderzoek. Dat hebben we net eigenlijk ook al een beetje kort gedaan. Maar wij kijken heel specifiek naar loyaliteit in gezinshuizen. En dan hebben we eerst gekeken in de literatuur: wat is er over bekend? Eigenlijk heel weinig, vooral eigenlijk over pleegzorg. En we hebben ook gekeken naar de interactionele vaardigheden. Welke interactionele vaardigheden hebben opvoeders en wat is daarin belangrijk? En in de derde deelvraag hebben we gekeken naar wat er bekend is in de beelden. Wat kunnen we zien bij die gezinshuizen? En dan hebben we in totaal zes gezinshuizen met z'n allen bekeken. En daar dan alle stukjes over het gezin van herkomst hebben we dan bekeken en ook de beste getranscribeerd. Dus hebben we een top vijf van vijf gezinshuizen.

Kees Dus hoe er door de gezinshuisouders gesproken werd met de jongeren over het gezin van herkomst?

Diana Ja, klopt. Of hoe er op door wordt gegaan als de puber er over begint.

Kees Ja precies.

Margreet Ja of er ruimte voor wordt gegeven. En daar hebben we vooral eigenlijk naar gekeken. En in dit interview wilden we eigenlijk wat verder in gaan op wat er nog meer bekend is over loyaliteit. We hebben er natuurlijk ook wel veel over gelezen. En ook met betrekking tot uit huisplaatsing, hechting en hoe dat gaat in pleegzorg. Want in gezinshuizen is niet heel veel over bekend.

Kees Nee gezinshuizen is nog een jong fenomeen. Maar ik denk dat je het vrij één op één kunt leggen op de pleegzorg. Denk ik. Ik denk dat die resultaten niet zo gek ver uit elkaar zullen lopen. Verwacht ik.

Diana Nee dat horen we inderdaad wel van meer dat het wel op elkaar lijkt.

Kees Ja, je hebt natuurlijk de ouder die ergens anders nog is. En waar je je als kind toe blijft verhouden: mijn vader en mijn moeder, die wonen elders en ik heb hier ook twee mensen die ook wat voor mij doen waar ik ook trouw aan moet zijn. En die puzzel – aan wie geef je dan de voorkeur - dat is de loyaliteitspuzzel. Hoe moe dat dan precies? Hoeveel ruimte is er vooral die poppetjes op het veld?

Margreet Dat wordt echt ingewikkeld lijkt mij, voor zo'n kind.

Kees Ja, dat moet allemaal in je hoofd gebeuren. Het zit vaak in hele kleine dingetjes, kleine versprekinkjes: moet je nou papa of mama zeggen of niet? Ja het zal in heel veel elementjes zitten, denk ik. En mag je ook zeggen dat je mama mist of kijkt je moeder dan gelijk weer verdrietig als je dat doet? Dan ben je helemaal in het veld van loyaliteit.

Diana Dat is wel extra lastig voor de kinderen. We zien wel in de beelden dat bij de meeste gezinshuizen ze wel echt met voornamen aanspreken.

Margreet Ja nooit papa en mama.

Kees En leeftijden, wat doet dat?

Diana We kijken vooral naar pubers tussen de 12 en de 18 jaar.

Kees Die komen dan ook wat later binnen?

Diana Ja sommigen. Eentje waar we nu net mee klaar zijn, een jongen, die zit er al vanaf zijn 2^e en die is nu dan 15. Dus die zit er al 13 jaar.

Kees Wat zegt hij?

Diana Hij zegt ook gewoon bij de voornaam.

Kees Ja, wat je ziet is dat jongere kinderen toch de behoefte hebben om toch maar papa of mama te zeggen.

Diana Ja is toch een soort papa- of mamafiguur.

Kees Maar ik kan me voorstellen als ze op een wat oudere leeftijd komen dat het gemiddelde dat wat minder snel zal doen. Nou dat zullen ze niet meer doen denk ik.

Margreet Hangt misschien ook van de gezinshuisouder af. Hoe ze dat aangeleerd hebben. Misschien zijn ze er wel heel strikt in.

Kees Ook een factor of dat inderdaad ook nog propageert of niet. Of juist niet.

Margreet We waren eigenlijk eerst ook wel benieuwd naar wat u precies doet. =

Kees Nou ik geef les hier. Video-home-training in jaar 2 in de minor Relatie en Gezin, Contextuele Hulpverlening in jaar 4 en ik ben betrokken als methodiekdocent bij de Post-HBO en de Master Contextuele Hulpverlening. Ik doe nog een klein stukje onderzoek voor het lectoraat. En we gaan nu bezig met projectaanvraag 'contextuele hulpverlening bij methodiekvernieuwing voor klasproject', contextuele leergroep

met allemaal betrokkenen voor seksueel misbruik. Dus hoe werk je nou vanuit de contextuele hulpverlening in situaties van seksueel misbruik. Dat doen we samen met een aantal instellingen. En daarnaast ben ik al sinds 30 jaar bezig in de praktijk van de hulpverlening.

Diana Van alles wat.

Kees Van alles wat, zo kun je het beste zeggen.

Diana Dat is wel leuk: theorie onderzoek en praktijk.

Kees Ja klopt.

Diana Wat doet u precies in de praktijk?

Kees Ik werk één dag in de week als contextueel therapeut in Barneveld.

Diana Bij HDS?

Kees Ja nu nog bij HDS en aan het eind van het voorjaar ga ik voor mezelf beginnen.

Margreet Wel heel leuk.

Kees En ik ben op de hoogte gekomen van het contextuele in, ik denk een jaar of 20 geleden. Toen hoorde ik er voor het eert een keertje over van een stagiaire die ik toen begeleidde. Die had een workshop gehad over het boekje 'Balans in beweging'. Een van de eerste boekjes van ElseMarie van den Eerenbeemt.. Toen dacht ik: hé dat vind ik interessant. Toen heb ik de voortgezette opleiding in Amsterdam gedaan. Toen heb ik Nagy zelf ook nog een keertje aan het werk gezien.

Margreet Echt?

Kees Ja.

Diana Dat is wel heel bijzonder.

Kees In zo'n grote zaal, een gezin en hele zaal vol studenten. En iedereen kijken: wat doet ie? Alles heel heilig wat hij doet. Alles wat hij doet is bijzonder. Dat denk je dan nog natuurlijk. En daarna ben ik eigenlijk weer verder gegaan. Verder in geschoold, bekwaamd en ja alles wat er te doen is, alles wat er te halen is dat heb ik.

Margreet Mooi, dan zitten we wel goed.

Diana Dan zitten we bij de goede. U had net al wat verteld over loyaliteit en pleeggezinnen. Maar wat voor plek neem loyaliteit in als een kind uit huis wordt geplaatst?

Kees Kijk, loyaliteit is in essentie de preferentiële, jullie weten dat wel...

Margreet Preferentiële trouw.

Kees Preferentiële trouw. Dus het heeft de kracht van trouw en betrouwbaarheid en vertrouwen. Dus dat betekent dat op het moment dat een kind uit huis in een

pleeggezin of in een gezinshuis geplaatst wordt, dat ie zich moet verhouden op de ouders die achter hem liggen, die ergens nog wel aanwezig zijn, en de gezinshuisouders die dan dus hem zorg geven of hem onderdak bieden en structuur bieden. Dus die hem iets geven, waardoor er in zijn leven ontwikkeling mogelijk wordt en hij dus weer trouw aan hun verschuldigd is. En wat ik net zei: hoe hou je al die poppetjes op het schaakbord? Het kind moet nadenken over: voor wie moet ik nu zijn en wie vraagt nu mijn steun? Dat is de essentie van loyaliteit. En de gedachte van het contextuele is dat je een kind wel uit het gezin kan plaatsen, maar dat je het gezin niet uit het kind kan plaatsen. Die uitspraak is, denk ik een soort richtingwijzer. Dus ook al zit een kind niet in het gezin, hij blijft zich toch altijd verhouden op papa of mama. En dat heeft Nagy genoemd als het fenomeen van loyaliteit. Wat verbondenheid betekent en verbondenheid is. In de sfeer van trouw en het zoeken naar vertrouwen.

Diana En hoe kan je dat terug zien die loyaliteit?

Kees Hoe bedoel je dat? Hoe je dat merkt?

Diana Ja hoe merk je dat?

Kees Ja in die zin vind ik dat artikel van Marleen wel nuttig, om de data die zij genoemd heeft. Je ziet loyaliteit terug op breukvlakken, op de keuzemomenten. Er wordt iets negatiefs over mama gezegd - dat kan ook door het kind of de jeugdige zelf gebeuren. En dan zie je die hersteloperatie weer: ja mama heeft het wel gedaan, maar dat kwam doordat... Het verzacht. Dus op dat soort momenten dat ouders in de knel komen in de interactie, daar kun je het aan zien. Dan vindt er vaak een herstelbeweging plaats. Behalve, wat zij nog gezien heeft, in situaties waarin een gespleten loyaliteit is. Dan is de betrouwbaarheid zo naar beneden gezakt, dan hebben kinderen niet meer het gevoel van ik moet nog opkomen voor mijn ouders. Dan zijn ze onbekommerd trouw aan de ouder waar ze op dat moment zijn. Dus daaraan kan je het zien in de interactie, door met name die hersteloperaties. Een maar. Dus ik ben ook wel benieuwd hoe jullie dat gezien hebben in jullie data. Wat er dan in opkomende trouw bij kinderen te zien is als er over het gezin van herkomst gesproken wordt.

Margreet Ik kan me niet herinneren dat er op een negatieve of een aanvallende manier over het gezin van herkomst wordt gepraat. We hebben ook wel vooral gekeken naar: wat doen ze goed? Dat was eigenlijk de insteek van het onderzoek. Maar ik kan me ook niet herinneren dat ik het überhaupt gezien heb. Meer dat een kind bijvoorbeeld bij zijn ouders is geweest en dat daar het gesprek over gaat. Ook wel een keer dat een gezinshuismoeder de uithuisplaatsing besprak. Maar niet echt van: 'dat heeft je moeder verkeerd gedaan'. Iets in die trant. Tenminste dat heb ik niet gezien.

Kees Nee ik denk dat op het moment dat dit soort dingen gezegd gaan worden, dan zou ik zelf heel goed op letten van hoe reageert dat kind dan. Dat zou dan een soort 'loyaliteitsmarker' zijn. Waar je het misschien ook aan kan merken, maar dat hebben we nooit onderzocht, dat is van trekt een kind zicht terug of zijn er andere elementen in de interactie waardoor dat zichtbaar kan worden. Vanuit het contextuele zelf hebben ze het fenomeen van de verborgen loyaliteit. Dat er geen ruimte is voor de eigen ouders, dat het kind zich dan gaat hechten aan het pleeggezin of aan de gezinshuisouders. Dat er ook gedragsmoeilijkheden kunnen komen. Dus dat hij met zijn gedrag vertelt: 'Ik ben wel hier, maar ik hoor hier niet'.

- Diana Maar dat er geen ruimte is om het ook echt te uiten.
- Kees Dat kan. Dus de taal is natuurlijk heel direct. Maar ook gedrag is een soort taal, maar die is vaak lastiger te... Die kun je niet zo objectief interpreteren. Je kan niet zeggen: 'dit is verborgen loyaliteit'. Want dat is een hypothese die je erop legt. En eigenlijk weet je het pas als een kind daar iets over zegt.
- Margreet En hoe ziet het verband tussen, hoe noemde het net al hechting. Hoe verhoudt zich dat eigenlijk, loyaliteit en hechting?
- Kees Kennen jullie het boekje onder de titel 'Loyaliteit en gehechtheid?'
- Margreet Nee.
- Kees Want op zich wel interessant om dat er even naast te leggen.
- Diana Wie heeft dat geschreven?
- Kees Dat kan ik jullie wel laten weten. Het is een heel dun boekje, iets van 90 pagina's. En het gaat helemaal over de thematiek loyaliteit en gehechtheid vanuit het ouderschapsperspectief. Kijk vanuit het contextuele zou je zeggen: gehechtheid zit in de tweede dimensie, de dimensie van de psychologie. Die gaat over de 'needs', wat je nodig hebt. Wat je nodig hebt om goed op te kunnen groeien. Wat heeft een kind nodig: warmte, affectie, nou ja.
- Diana Beetje sensitief en responsief.
- Kees Ja dat zijn de kernwoorden die bij gehechtheid horen. Zo reageer je op het kind en het kind doet ook zijn best om jou zo te laten reageren. Door lief te glimlachen. Die haalt ook een aantal trucs uit, waardoor die klik komt en het kind zich kan hechten. Kinderen willen zich hechten, koste wat kost. Dus je kan eigenlijk nooit zeggen: een kind is niet gehecht. Een kind hecht zich of veilig of onveilig. En dat wisselt ook weer per ouder of het veilig of onveilig is.
- Diana Bij de ene ouder wel en de andere ouder niet.
- Kees Ja gehechtheid is een begrip wat gaat over de relatie en dat kun je eigenlijk niet zo goed plaatsen op een kind. Hoewel er wel een soort print uiteindelijk komt. Want uit al die gehechtheidrelaties doe je wel een soort conclusie op. Van hoe veilig zijn mensen. Dat is dan de bril waarmee je nieuwe relaties ingaat. Maar het kan best zijn dat de gehechtheidrelatie met je moeder veilig is en die met je vader onveilig. Dus dat je kan geven in het één en bij de ander of terugtrekt of...
- Margreet En kan je dan ook zeggen dat als een kind onveilig gehecht is aan zijn biologische ouders, dat die dat beeld van mensen mee neemt naar zijn gezinshuisouders? Dat dat moeilijker wordt?
- Kees Ja dat heet dan, wat ze in de gehechtheidtheorie noemen, je ontwikkelt een intern..
- Margreet Werkmodel

- Kees Werkmodel. Dat is de bril waardoor je ziet. Dat interne werkmodel geeft dan informatie over de veiligheid van relaties. En daar test je eigenlijk voortdurend de buitenwereld op. Dus ga je naar een gezinshuis, dan neem je die bril weer mee en ga je kijken: werkt het hier ook zo? En omdat dat ook processen zijn die ook verankerd zijn of raken in de hersenen en hoe die paadjes in ons hoofd lopen, is het iets wat vrij stevig werkt. Het is niet zo dat er iemand zegt: 'ooh dit zijn wel veilige ouders, hier kan ik me helemaal aan hechten'. Maar nee je hebt het in je zitten om daar op je hoede voor te zijn. En heel langzaam kun je het een beetje veranderen. Gehechtheid is een sterk gegeven. Vroeger dachten je kan het niet veranderen. Tegenwoordig denken ze meer dat de hersenen plastisch zijn. Het is dus wel mogelijk om er meer in te veranderen. Nou dat is volgens mij iets over de gehechtheid. Hoe hangt het dan samen met loyaliteit? Kijk dat is iets van een andere categorie. Dit is in essentie meer de ethische categorie. Het een is meer psychologisch en het ander meer relationeel-ethisch. Dat is moeilijk.
- Diana Ja, dat is weer een andere dimensie.
- Kees Ja, maar ook weer een ander denkkader wat er bij zit. En het gaat er meer over van wie ben ik trouw verschuldigd en wie is er voor mij betrouwbaar? Dus dan speel dat element een rol. Dat zijn twee dingen die nauw met elkaar samenhangen. Maar het is wel goed om ze te onderscheiden. Bij gehechtheid kun je zeggen: de essentie is een diadische relatie: tussen kind en zijn moeder, kind en zijn vader. Daar ervaar je die elementen in. En loyaliteit is een triadische gegeven. Dus je hebt één ouder, maar altijd ook de ander. Als je zegt: 'mama is lief'. Dan denk je: 'Oja en papa ook.'
- Diana Dat kan je niet los van elkaar zien?
- Kees Nee. Vandaar het woord: preferentiële trouw. Er zit altijd een voorkeur in. Er is er altijd eentje die voorrang krijgt en eentje die even niet voorrang krijgt.
- Margreet En kan het één zonder het ander? Kan een kind bijvoorbeeld wel veilig gehecht zijn aan de gezinshuisouder en niet loyaal zijn of andersom?
- Kees Nou ze zeggen wel dat de ruimte voor de loyaliteit, dat is wel een kernding denk ik. Als er ruimte is voor de loyaliteit, dan is er ook ruimte om je te kunnen hechten. Of om de hechting, daar wat dingetjes in, weer te kunnen herstellen. Als die ruimte voor de loyaliteit ontbreekt, dan is het voor het kind ook lastig om zich te hechten.
- Diana Dan vooral loyaliteit voor zijn biologische ouders?
- Kees Dat wil niet zeggen dat het daar de hele tijd over moet hebben, van: 'ja je mama mag er ook zijn'. Maar veel meer dat een kind voelt: mama is hier veilig, papa is hier veilig, ze worden gerespecteerd als mijn ouders, ze worden niet afgewezen.
- Diana Want wat is daar nou echt belangrijk in voor gezinshuisouders? Hoe kunnen ze daar ruimte voor geven?
- Kees Ik denk dat het in de eerste plaats houding is. Dus de overtuiging, de houding dat je heel diep weet van dit is het kind wat we even te leen hebben gekregen. Dat kind komt nu bij mij en het heeft andere ouders waar het zich altijd ook toe zal moeten verhouden. En het is nu even bij mij en ik ben gastheer, gastvrouw en dat ga ik zo goed mogelijk doen. Alle liefde en warmte die erbij hoort en misschien ook afstand

soms. Maar het bewustzijn van dat er een andere ouder is, dat is erg belangrijk. En dat bepaalt je houding ook en ja ook bewaak je de loyale ruimte. Dus als een kind negatiefs over zijn vader of zijn moeder zegt, dat je dat niet gaat versterken of jij ook wat negatiefs zegt. Maar dat je begrip toont, van dat is moeilijk dat je dat hebt meegemaakt, niet leuk van mama. Maar dat je wel die ruimte laat dat een kind zich altijd weer opnieuw kan gaan verhouden tot die ouder.

Diana Dat je het in ieder geval niet erger maakt.

Kees Ja, want dan verspeel je het weer. Dan verspeel je je eigen werkruimte in het gezinshuis.

Diana Wel lastig lijkt me dat.

Kees Nou het vraagt enige wijsheid.

Diana Nou ik kan me wel voorstellen dat als je tien jaar een kind in huis hebt, dat het dan lastig is hoe je dat vorm moet geven.

KEes Ja dat is de taal van de meerzijdig partijdigheid.

Diana Maar is het dan met pubers ook nog... Want pubers zijn toch weer anders dan andere kinderen? Zijn er dan nog specifieke dingen waar gezinshuisouders op kunnen letten?

Kees Kijk pubers die zijn bezig met autonomie verwerven. Dus het komt wat minder naar voren: ik wil nu in dat gezin zijn. Tegelijkertijd, om goed op je eigen benen te kunnen staan - wat voor pubers belangrijk is - heb je het ook nodig om verbonden te zijn. Dus ik denk een beetje extra bewustzijn voor gezinshuisouders dat ze die ruimte moeten respecteren, dat ze niet denken van nou het kind zegt wat negatiefs over zijn ouders, dus we moeten er maar in mee gaan. Of een jongere. Want het kan natuurlijk langer gaan duren, omdat ze zich los maken. Laat je niet teveel in de luren leggen door die taal.

Diana Wat we net ook zeiden, wel ruimte ook voor de loyaliteit

Kees Ja dus de ontwikkelingsfase is anders, maar de essentie is niet verschillend.

Margreet Dat waren denk ik de belangrijkste dingen. Vooral loyaliteit en hechting. We kwamen er eigenlijk een beetje achter met het literatuuronderzoek naar loyaliteit, dat hechting daarin wel belangrijk is. Het is toch een soort van basis ergens, dat gaat toch ergens samen. En het is wel lastig om te vinden in de literatuur hoe zich dat echt verhoudt: hechting en loyaliteit. Wat we net ook zeiden: kan er wel hechting zijn en geen loyaliteit? En in gezinshuizen of pleegzorg is dat natuurlijk heel anders dan in gewoon gezin.

Kees Ja het keuzemoment. In een gewoon gezin vallen dingen veel meer gewoon op elkaar.

Margreet Ja dan hoeft je er minder over na te denken.

Kees Precies. Kennen jullie ook het boek 'Hechtingsmoeilijkheden in gezinnen' van

Govaerts? Het laatste hoofdstuk staat erin over die verhoudingen tussen gehechtheid en loyaliteit. Misschien kunnen jullie dat voor jullie thema gebruiken.

Diana Ja dat is wel een goed idee.

Kees En je hebt ook dat andere boekje wat ik net zei, dat kan ook. In dat boek van Govaerts verwijst ze ook naar dat andere boekje: de Vries en nog één.

Diana Dat kunnen we nog even opzoeken.

Margreet De Vries komt me wel bekend voor.

Kees Dus dat is het dan een beetje. De headlines.

Diana Want er is wel heel veel bekend over loyaliteit, maar het is allemaal een beetje hetzelfde natuurlijk. En sommige dingen kom je dan net niet helemaal uit.

Margreet Dan moet je net de goede boeken vinden. En vooral met pleegzorg en die link er tussen, dat is natuurlijk best wel specifiek.

Kees Ja je moet ook de loyaliteit niet ver idealiseren. Wat je ziet, ook in de literatuur, is dat loyaliteit vaak beschreven wordt als een gevoel, een gevoel als verbondenheid. Dat laat zich eigenlijk vele beter verklaren vanuit de gehechtheidtheorie. Loyaliteit vanuit het contextuele is toch meer die ethische keuze, die trouw. Anders raak je in de war. Omdat ze veel te veel door elkaar heen lopen. Er wordt ook veel mee gerommeld.

Diana Ja, jij hebt er natuurlijk veel in gelezen. Maar volgens mij wordt er in het ene boek weer zo over geschreven en in het andere boek weer zo. Dat maakt het wel lastig soms.

Kees Ja het raakt allemaal aan verbondenheid. Verbondenheid roept altijd gelijk een warm gevoel op enz. Het één heeft meer de emotionele waarde en de ander meer de relationeel-ethische waarde. Kennen jullie ook de DVD, ongetwijfeld, van BV het Gezin?

Margreet Ja die ken ik.

Kees Ik vind dat die mevrouw het zo goed doet. Die zegt ook mooie dingen over loyaliteit.

Diana Ja en ook hoe ze dat doet. Ze heeft ook echt een speciaal kamertje als die ouders op bezoek komen en dan laat ze die ook even met z'n tweeën.

Kees Eigenlijk zie je ook die hele thematiek dat kinderen moeilijkheden hebben met de gehechtheid. Maar als die ouders binnenkomen, hoe ze dat dan doet. Ze helpt de kinderen wel, maar ze laat wel de ouders op hun plaats komen.

Diana Ja dat zegt ze ook een keer: 'Ja ik ben niet jou mama, maar daar zit jou mama'.

Kees Ja ik vind dat echt meesterschap, dat is een goede praktijk.

Diana Eigenlijk zouden ze die gewoon voor de training moeten geven.

Kees Ja als je die training ontwikkelt is het wel een mooie documentaire om er bij te houden.

Diana Ja wat dat betreft kan je die wel goed gebruiken.

Kees En je ziet daar ook zo dat gepuzzel met gehechtheid van kinderen. Dat 'springmeisje' zeg maar wat overal zit en dat andere meisje dat zo helemaal aanhankelijk is.

Diana Ja die vind het heel lastig om haar moeder los te laten, als ze weggaat.

Kees Ja dan zie je dat aanklappen.

Diana Dan zie je ook dat verschil natuurlijk tussen kinderen, ook wel karakter denk ik.

Kees Karakter ja en ik geloof dat ene meisje was verslaafd geboren.

Margreet Ja zo'n jong kindje was dat volgens mij.

Kees Dan krijg je ook: wat is er in de hersenen gebeurd, wat voor schade ligt daar?

Diana Ja dat is ook bij één van die jongens waar we nu hebben gekeken, die heeft ook vroeger een hersenbloeding gehad. Wat speelt daar dan in mee?

Kees Als je dat dan vanuit het contextuele bekijkt, dan zit je weer meer op de dimensie van de feiten. Ook dat speelt daar dan weer een rol in. We houden op, anders moet jullie veel te lang schrijven.

Diana In elk geval hartstikke bedankt, we hebben er wel echt wat aan.

Margreet We zullen het uitwerken en dan naar u mailen zodat u kan aangeven wat er uit moet of wat u anders wilt.

Diana Vindt u het leuk om aan het eind ook het hele stuk te krijgen?

Kees Ja ik ben heel benieuwd naar jullie conclusies.

Diana Oké dan sturen we die ook op.